

**ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΦΥΣΗ 2000,
Λεωφόρος Μεσογείων 119,
Αθήνα**

**Προς τον Αν. Υπουργό ΥΠΕΝ κ Σ. Φάμελλο του Υπουργείου
Περιβάλλοντος και Ενέργειας**

Αθήνα, 25 Μαΐου 2018

Θέμα: Διατύπωση γνώμης επί των 'Στόχων Διατήρησης των περιοχών Natura 2000'

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Η Επιτροπή Φύση 2000 συγκλήθηκε σε συνεδρία την 17η Μαΐου 2018 και ώρα 10.30 π.μ. στις εγκαταστάσεις του ΥΠΕΝ (Μεσογείων 119) μετά από πρόσκληση των μελών, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με θέμα την Διατύπωση γνώμης επί του σχεδίου του ΥΠΕΝ που αφορούσε τους **'Στόχους Διατήρησης των περιοχών Natura 2000'**. Τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη είχαν ενημερωθεί από τον Πρόεδρο της Επιτροπής με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο για το περιεχόμενο του σχεδίου του Υπουργείου και είχε ζητηθεί η έγκαιρη προετοιμασία απόψεων και σχολίων, αλλά και η κατάθεσή τους με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο πριν από τη συνεδρίαση της επιτροπής.

Για την καλύτερη προετοιμασία της διατύπωσης της γνώμης της Επιτροπής συστάθηκε υποεπιτροπή από τα Μέλη της Επιτροπής Π. Παναγιωτίδη, Π. Δεληπέτρου και Ι. Χριστοπούλου, οι οποίοι και ετοίμασαν ένα πρώτο σχέδιο κειμένου, το οποίο διανεμήθη στα μέλη της Επιτροπής και το οποίο συζητήθηκε στην 4η συνεδρίασή της. Η επιτροπή στην 5η συνεδρίασή της (28-3-2018) κάλεσε τους αναδόχους και επιστημονικούς υπεύθυνους του έργου της Εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων της Ελλάδας (επιστημονικές ομάδες οικοτόπων, χλωρίδας, ασπονδύλων, αμφιβίων/ερπετών, ιχθυοπανίδας, θηλαστικών, ορνιθοπανίδας, θαλάσσιων οικοσυστημάτων) για να ακούσει τις απόψεις τους, να συζητήσει μαζί τους με σκοπό τη διαμόρφωση πλέον ολοκληρωμένης και σφαιρικής άποψης.

Τα μέλη της επιτροπής σε όλη την διάρκεια της διαβούλευσης σχολίασαν τις προτάσεις του Υπουργείου και αντάλλαξαν απόψεις επί του διαμορφωμένου κειμένου των στόχων διατήρησης των περιοχών Natura 2000 και κατέθεσαν τις απόψεις τους. Η επιτροπή ΦΥΣΗ διαμόρφωσε την τελική της άποψη κατά τη διάρκεια της 6ης συνεδρίασής της την 17η Μαΐου 2018 η οποία και παρατίθεται στην συνέχεια.

Συνοπτική άποψη της επιτροπής ΦΥΣΗ 2000

Η Επιτροπή Φύση 2000 είχε στη διάθεση της τα παραδοτέα του έργου «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων»(2015) **και όχι** την τελική μορφή ή κάποιο σχέδιο της απόφασης καθορισμού των εθνικών και των ανά περιοχή Natura 2000 στόχων διατήρησης

Η Επιτροπή Φύση 2000

εκτιμά ότι για τα χρονικά όρια και τις γενικότερες τις συνθήκες που επικρατούσαν την περίοδο υλοποίησης του έργου της Εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων της Ελλάδας (2013-2015) τα αποτελέσματα των μελετών στις περισσότερες των περιπτώσεων ήταν πολύ ικανοποιητικά όπως και η διαμόρφωση αντίστοιχων στόχων διατήρησης των περιοχών NATURA 2000. Όμως η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η πληρότητα των στοιχείων στα οποία βασίστηκε ο καθορισμός των στόχων διατήρησης δεν ήταν πάντα επαρκής και σε ορισμένες περιπτώσεις δεν χρησιμοποιήθηκαν τα πλέον πρόσφατα (2015) επιστημονικά δεδομένα. Σε κάποιες περιπτώσεις, παρατηρούνται αναντιστοιχίες μεταξύ των παραδοτέων του έργου της εποπτείας και των προτεινόμενων στόχων, όπως διατέθηκαν στην Επιτροπή Φύση. Στα παραρτήματα I,II,III,IV παρατίθενται ενδεικτικές περιοχές στις οποίες διαπιστώθηκαν τέτοιους είδους προβλήματα δεδομένου ότι η Επιτροπή Φύση 2000 έκανε δειγματοληπτική και όχι εξαντλητική εξέταση όλων των περιοχών.

Θεωρεί ότι οι Στόχοι Διατήρησης οφείλουν να είναι διατυπωμένοι ως ένα κείμενο προς θεσμοθέτηση, δηλαδή προς υποχρεωτική εφαρμογή στην πράξη και όχι ως επιστημονική πραγματεία, στην οποία οι συγγραφείς δύνανται να επισημαίνουν κενά, αντιφάσεις και ασάφειες. Επομένως θα πρέπει τόσο το Υπουργείο όσο και η Επιτροπή Φύση 2000, στον βαθμό που ζητείται η συνδρομή της, να επιδείξουν ιδιαίτερη προσοχή στην διατύπωση του κειμένου. Μια μη τεκμηριωμένη θεσμοθέτηση στόχων διατήρησης, η οποία δεν βασίζεται στα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα, ενέχει τον κίνδυνο ακόμα και να μειώσει το επίπεδο προστασίας ενός είδους ή τύπου οικοτόπου, ιδίως όταν χρησιμοποιηθεί στη διαδικασία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων έργων και σχεδίων.

αναγνωρίζει ότι το τελευταίο διάστημα γίνονται ενέργειες από πλευράς της πολιτείας και ειδικότερα του αρμόδιου Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας προς την καλύτερη εφαρμογή των ευρωπαϊκών οδηγιών για τη φύση, με σημαντικότερη την ολοκλήρωση των προτάσεων επέκτασης του δικτύου Natura 2000 και την ψήφιση του νόμου για τους φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών. Ο καθορισμός στόχων διατήρησης είναι προς αυτή την κατεύθυνση επίσης. Ωστόσο, σημειώνει ότι και οι δύο αυτές σημαντικές εξελίξεις θα έχουν αποτέλεσμα μόνο αν στο αμέσως επόμενο διάστημα γίνουν όλες οι απαραίτητες ενέργειες προς την άμεση εφαρμογή των προβλέψεών τους. Επιπλέον, οι οποιοδήποτε στόχοι διατήρησης δεν μπορούν να επιτευχθούν ή τουλάχιστον θα επιτευχθούν δυσκολότερα, αν την ίδια στιγμή που γίνονται βήματα προόδου ψηφίζονται διατάξεις και ρυθμίσεις που δημιουργούν ουσιαστικά εμπόδια στην προστασία των περιοχών Natura 2000 ή που μπορούν να υποβαθμίσουν το επίπεδο προστασίας της Ελληνικής φύσης εντός και εκτός (όπως πχ το άρθρο 145 ν 4483/2017 όπου παρατείνει τη λειτουργία παράνομων εγκαταστάσεων μέσα σε περιοχές Natura και η υποβάθμιση προστατευτικών διατάξεων που αφορούν τα ελληνικά δάση, με πιο πρόσφατες τις ρυθμίσεις για τα χιονοδρομικά κέντρα, τις τουριστικές κατασκηνώσεις, τα έργα υποδομών αλλά και τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις που προστέθηκαν στις άλλες διατάξεις του ν. 4519/2018) .

Λόγω του ότι οι Στόχοι Διατήρησης αποτελούν κρίσιμο στοιχείο εφαρμογής των Οδηγιών 2009/147/EK και 92/43/ΕΟΚ και η καθυστέρηση στον καθορισμό τους έχει οδηγήσει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να κινήσει κατά της χώρας μας προδικαστική διαδικασία **η Επιτροπή Φύση 2000 προτείνει δύο κύρια στάδια δράσης:**

A) Βραχυ-μεσοπρόθεσμο στάδιο

Σύντομα θα πρέπει να συνταχθεί ένα κείμενο «γενικών κατευθύνσεων» των Στόχων Διατήρησης που θα μπορούσε να διαβιβαστεί προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στο κείμενο αυτό:

1) Όταν δεν υπάρχουν ικανοποιητικά δεδομένα πεδίου, θα προκρίνεται η «αρχή της πρόληψης», βάσει της οποίας αποτρέπονται απειλές για τη διατήρηση προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων.

2) Οι Στόχοι Διατήρησης σε εθνικό επίπεδο θα πρέπει να είναι διατυπωμένοι με γενικό τρόπο, γεγονός που θα μειώνει τις πιθανότητες να περιέχουν αβεβαιότητες. Σε αρκετές περιπτώσεις θα πρέπει να γίνεται αναφορά στα γενικά κριτήρια- απαιτήσεις τις Οδηγίας, όπως για παράδειγμα η περιγραφή των παραμέτρων πάνω στις οποίες βασίζεται η εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης του ενδιαιτήματος, η διατήρηση της έκτασης και του εύρους εξάπλωσης, η διατύπωση στόχων σχετικά με τις τιμές αναφοράς, η βελτίωση των δομών και λειτουργιών ανά τύπο οικοτόπου, η μείωση των πιέσεων- απειλών και της έντασής τους κλπ., χωρίς να δίνονται σαφείς και ποσοτικά προσδιορισμένοι στόχοι.

Β) Μακροπρόθεσμο στάδιο (ενδεικτικά μέχρι το τέλος του 2018)

Για να χρησιμοποιηθούν τυχόν θεσμοθετημένοι Στόχοι Διατήρησης σε μια διαδικασία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και ειδικά δέουσας εκτίμησης (άρθ. 6.3 της Οδ. 92/43/ΕΟΚ), οι Στόχοι Διατήρησης σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που μνημονεύονται και στο παραδοτέο Γ.12 πρέπει να περιέχουν συγκεκριμένες και μετρήσιμες παραμέτρους.

Προς τον σκοπό αυτό η Επιτροπή Φύση 2000 προτείνει:

α) την άμεση έναρξη σύνταξης της 4^{ης} εξαετούς Έκθεσης, κατ' εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ καθώς και τις αντίστοιχες για την οδηγία 2009/147/ΕΚ. Η νέα Έκθεση θα αξιοποιήσει όλα τα δεδομένα που συλλέχθηκαν στο Έργο της Επικαιροποίησης (31/12/2015) και δεν πρόλαβαν να ενταχθούν στην 3^η εξαετή Έκθεση, καθώς και όλα τα μεταγενέστερα δεδομένα,

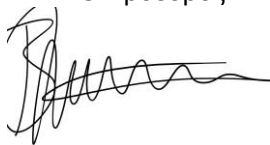
β) τον επανακαθορισμό-επικαιροποίηση των στόχων (ανά 6 ή 12 έτη) στην περίπτωση που είναι διαθέσιμα νέα και αξιόπιστα επιστημονικά δεδομένα. Σε κάθε περίπτωση θα ήταν σκόπιμο να υπάρχει ενημέρωση προς όλους τους ενδιαφερόμενους και εμπλεκόμενους φορείς (αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς, επενδυτές, μελετητές, κτλ) ώστε να είναι γνωστό σε όλους και ίσως κάποια διαβούλευση για να είναι κοινά αποδεκτό, και

γ) πρέπει να επισημανθούν σε ξεχωριστό κατάλογο τα είδη ή και οι οικοτόποι με σημαντικές ελλείψεις δεδομένων στα οποία πρέπει να δοθεί προτεραιότητα ως προς επόμενες χρηματοδοτήσεις μελετών.

Στα Παραρτήματα I, II, III και IV που ακολουθούν δίδονται γενικές και ειδικές παρατηρήσεις, αναλυτικά παραδείγματα και προτάσεις των μελών της Επιτροπής ΦΥΣΗ 2000 που είναι δυνατόν να αξιοποιηθούν τόσο στο βράχυ-μεσοπρόθεμο όσο και στο μακροπρόθεσμο στάδιο επικαιροποίησης των Στόχων Διατήρησης (ανά 6 ή 12 έτη).

Για την Επιτροπή Φύση 2000,

Ο Πρόεδρος

Δρ Βασίλης Λυκούσης
Δντής Ινστιτούτου Ωκεανογραφίας
ΕΛΚΕΘΕ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Γενικές και Ειδικές παρατηρήσεις μελών

- Η πρόσβαση στα επικαιροποιημένα στοιχεία της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων, ειδών πανίδας, ορνιθοπανίδας και χλωρίδας ώστε να αξιολογηθούν καλύτερα οι προτεινόμενοι στόχοι είναι δύσκολη καθώς δεν είναι δημόσια και διαθέσιμα τα δεδομένα και τα αποτελέσματα του έργου της εποπτείας στα οποία σε μεγάλο βαθμό βασίστηκε η εργασία καθορισμού των στόχων διατήρησης.
- Για ορισμένες ΕΖΔ που υπάγονται στην αρμοδιότητα Φορέα Διαχείρισης και για τις οποίες ο Φορέας Διαχείρισης έχει εργαστεί στα έργα εποπτείας, διαπιστώνεται ότι δεν συμπεριλήφθηκαν οι στόχοι διατήρησης που διατυπώθηκαν στα παραδοτέα των έργων για τους Φορείς Διαχείρισης, πιθανότατα λόγω ασφυκτικών χρονοδιαγραμμάτων που δεν επέτρεψαν την έγκαιρη επικοινωνία και τον αποτελεσματικό συντονισμό.
- Από τα έγγραφα που είχε στη διάθεση της Επιτροπή Φύση 2000, απουσιάζει η αναφορά στις Ευνοϊκές Τιμές Αναφοράς (ETA)-(Favourable Reference Values -FRV) τόσο στους γενικούς - εθνικούς στόχους, όσο και στους στόχους ανά περιοχή, γεγονός που δεν δίνει την δυνατότητα αντιπαραβολής και αξιολόγησης των στόχων ανά περιοχή με βάση τις ETA. Ειδικά, στην περίπτωση των ΖΕΠ, προκαλεί σύγχυση το γεγονός ότι σε κάποιες ΖΕΠ η ETA υπολογίζεται σε ζευγάρια, ενώ σε άλλες σε αριθμό ατόμων, χωρίς να είναι σαφές εάν αναφέρεται σε αναπαραγόμενους ή διαχειριζόμενους πληθυσμούς ή σε πληθυσμούς κατά τη μετανάστευση.
- Η διατύπωση «**όχι σημαντική μείωση του μεγέθους του πληθυσμού ή της έκτασης του ενδιαιτήματος κάτω από την αντίστοιχη τιμή της Ευνοϊκής Τιμής Αναφοράς (ETA)**» είναι **εντελώς λανθασμένη** επειδή:
 - Η έννοια "σημαντική" είναι ασαφής και υποκειμενική καθώς είναι ποσοτικά απροσδιόριστη (θα έπρεπε δηλαδή να έχει ήδη ποσοτικοποιηθεί ανά είδος και ανά ΖΕΠ).
 - Είναι, σε κάθε περίπτωση, εκτός στόχων καθώς, σύμφωνα με την λογική των ETA, δεν είναι δυνατόν να στοχεύεται "μείωση" κάτω από την ETA.
 - Επομένως, μέχρι την επόμενη εξαετή έκθεση η διατύπωση «όχι μείωση του μεγέθους του πληθυσμού ή της έκτασης του ενδιαιτήματος κάτω από την αντίστοιχη τιμή της Επιθυμητής Τιμής Αναφοράς (ETA)» είναι η μόνη επαρκής και ασφαλής.
- Με τον τρόπο που δόθηκαν τα στοιχεία στην Επιτροπή Φύση (έλλειψη των παραδοτέων σχετικά με την εξάπλωση και το μέγεθος/έκταση κάθε είδους ή τύπου οικοτόπου), δεν ήταν δυνατόν να αποκτηθεί μία συνολική εικόνα για τους τύπους οικοτόπων και για τα είδη, ούτε και έγιναν ευκρινή και σαφή πιθανά κενά ή προβλήματα. Θα πρέπει η παράθεση των στόχων (γενικών και ειδικών) να συνοδεύεται από τα δεδομένα της εξάπλωσης των ειδών και των τύπων οικοτόπων και την αιτιολόγηση των ETA. Τα δεδομένα αυτά είναι διαθέσιμα στο ΥΠΕΝ και απλώς απαιτούν επικαιροποίηση σε ορισμένες περιπτώσεις. Εν συνεχεία πρέπει να παρατεθούν οι στόχοι ανά περιοχή. Με τον τρόπο αυτό, θα υπάρξει πλήρης κατανόηση της προσπάθειας και της στόχευσης που θέτει η Ελλάδα για την επίτευξη της ευνοϊκής κατάστασης διατήρησης των προστατευόμενων τύπων οικοτόπων και ειδών στην επικράτεια της, αλλά και τα αντίστοιχα κενά ή ασάφειες. Επιπλέον, η απουσία συνολικής εικόνας καθιστά επίσης εξαιρετικά δύσκολη τη διαφοροποίηση μεταξύ περιοχών, π.χ. αν μία περιοχή διατηρεί

μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού ενός είδους, και των αντίστοιχων στόχων σε κάθε περιοχή που απαντά το είδος.

- Για παράδειγμα, στην περιοχή GR2210002 – Κόλπος Λαγανά Ζακύνθος (Ακρ. Γεράκι – Κερί) και Νησίδες Μαραθωνήσι & Πελούζο, δεν τίθεται ειδικός στόχος παρά μόνο τίθεται ο γενικός στόχος διατήρησης για το είδος *Caretta caretta*, παρόλο που η περιοχή είναι ιδιαίτερα σημαντική για αυτό το είδος, κι ενώ η κατάσταση διατήρησης του είδους κρίνεται ως «μη ευνοϊκή – κακή» (U2).
- Αντίστοιχη είναι η περίπτωση της *Monachus monachus* όπου σε διαφορετικές ΕΖΔ (π.χ. GR1430004, GR2210001, GR4220001, GR4220003, GR4220020) αναφέρεται ο ίδιος γενικός και εθνικός στόχος «Σε επίπεδο ΕΖΔ οι παρακάτω Στόχοι Διατήρησης ισχύουν για τις ΕΖΔ οι οποίες με τα υφιστάμενα όριά τους περιλαμβάνουν ένα σημαντικό τμήμα της εξάπλωσης της μεσογειακής φώκιας», χωρίς οποιαδήποτε διαφοροποίηση και χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο τοπικός βαθμός διατήρησης, οι οικολογικές απαιτήσεις των τύπων οικοτόπων και ειδών και χωρίς να υπάρχει εστίαση σε οικολογικά χαρακτηριστικά πληθυσμών για κάθε ΕΖΔ, και παρά τις αντίθετες διαβεβαιώσεις που αναφέρονται στο παραδοτέο Γ.12.
- Η Επιτροπή Φύση 2000 δεν έχει πρόσβαση στα επικαιροποιημένα Τυποποιημένα Έντυπα Δεδομένων (ΤΕΔ) των περιοχών Natura 2000, τα οποία σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη θέσπιση των στόχων διατήρησης αποτελούν το σημείο εκκίνησης για τον καθορισμό τους. Συνεπώς, είναι δύσκολος ο σχολιασμός ή και η αξιολόγηση των στόχων που τίθενται για τα είδη ή τους τύπους οικοτόπων.
- Τονίζεται ότι οι στόχοι που θα τεθούν δεν μπορούν να έρχονται σε αντίθεση με άλλες προβλέψεις της νομοθεσίας, και ειδικά των οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ. Συγκεκριμένα, οι στόχοι για τα είδη δεν μπορούν να μειώνουν την υποχρέωση για αυστηρή προστασία για είδη που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα IV, ή την αποτροπή υποβάθμισης περιοχών. Σε μία τέτοια περίπτωση τελικά οι στόχοι θα ισοβαθμούσαν με την επίτευξη «μη ευνοϊκής κατάστασης διατήρησης».
- Για παράδειγμα, στον τύπο οικοτόπου 8310 (Χερσαία σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση), ορίζεται ως γενικός στόχος «να μην υπάρξει απώλεια >10% της τρέχουσας έκτασης και του εύρους που καταλαμβάνει ο Τ.Ο. σε τοπικό επίπεδο και να μην υπάρξει απώλεια >10% από την Ευνοϊκή Έκταση και το Ευνοϊκό Εύρος Αναφοράς». Το κατώφλι του 10% αφενός μεν δεν δικαιολογείται στο κείμενο και αφετέρου έρχεται σε αντίθεση με την έννοια της ΕΤΑ (η οποία θα μπορούσε κατόπιν δικαιολόγησης να καθοριστεί ως -10 έως και 0 % της σύγχρονης έκτασης)..
- Διαφορετική αλλά αντίστοιχη είναι η περίπτωση του είδους *Lutra lutra* (βίδρα). Ενώ ως εθνικός στόχος τίθεται «η διατήρηση του εύρους εξάπλωσης και του πληθυσμού τουλάχιστον στα επίπεδα των ευνοϊκών τιμών αναφοράς (Favourable reference values). Διατήρηση του ενδιαίτηματος του είδους σε Ευνοϊκή κατάσταση. Διατήρηση των ανθρωπογενών πιέσεων και απειλών σε χαμηλή ένταση και διατήρηση μελλοντικών προοπτικών σε Ευνοϊκή κατάσταση», στην περίπτωση της περιοχής GR1340001 – Εθνικός Δρυμός Πρεσπών, τίθεται ως στόχος η πυκνότητα πληθυσμού ως 1 άτομο/ 35 τετρ. χλμ, η οποία είναι καταφανώς μικρότερη από την παρούσα κατάσταση στην Πρέσπα χωρίς να αιτιολογείται η επιλογή του στόχου αυτού. Παρόλο που οι ευνοϊκή τιμή αναφοράς δεν συμπίπτει απαραίτητα με τη μέγιστη τιμή του μεγέθους του πληθυσμού που μετρήθηκε ποτέ, σε τέτοιες περιστάσεις θα πρέπει να διευκρινίζεται η

λογική του καθορισμού της ευνοϊκής τιμής αναφοράς και να αιτιολογείται επαρκώς η επιλογή χαμηλότερης τιμής. Ειδικά, η επιλογή αυτή θα μπορούσε να οδηγήσει στη νομιμοποίηση καταστροφικών παρεμβάσεων στις παρόχθιες ζώνες λιμνών και ποταμών, ζωτικού χώρου για το είδος για το οποίο προβλέπεται αυστηρό καθεστώς προστασίας. -

- Παρόμοια με την περίπτωση της *Lutra lutra* είναι και η περίπτωση του μαυρόγυπα (*Aegypius monachus*), για τον οποίο ο στόχος που αφορά τη μοναδική περιοχή αναπαραγωγής του είδους (GR1110002 – Δάσος Δαδιάς) είναι ένας πολύ γενικός στόχος, ενώ στις περιοχές όπου διέρχεται στην περιοχή της Θράκης (GR1110009 – Νότιο Δασικό Σύμπλεγμα Έβρου, GR11100100 – Ορεινός Έβρος – Κοιλιάδα Δερείου, GR1130011 – Κοιλιάδα Φιλιούρη) τίθενται ειδικοί στόχοι. Στην περίπτωση αυτή, δε, από τους ειδικούς στόχους απουσιάζει ο ειδικός στόχος «της μείωσης των θανάτων από συγκρούσεις σε ανεμογεννήτριες» ο οποίος αναφέρεται μόνο στην περίπτωση GR1110009 στην ενότητα που λανθασμένα αναφέρεται ότι ο μαυρόγυπας διατηρεί αναπαραγόμενο πληθυσμό. Η απειλή της πρόσκρουσης με ανεμογεννήτριες για τον μαυρόγυπα είναι αναγνωρισμένη, τόσο διεθνώς όσο και ειδικά για την περιοχή της Θράκης.
- Αντίστοιχα στην περίπτωση των στόχων που αφορούν σε θαλασσοπούλια, οι ειδικοί στόχοι είναι οι ίδιοι για όλα τα είδη και όλες τις ΖΕΠ. Ενδεικτικά στην περίπτωση του μύχου (*Puffinus yelkouan*), στην περιοχή GR2420012 (Όρος Όχη, παράκτια ζώνη και νησίδες) όπου το είδος δεν αναπαράγεται αλλά η περιοχή αποτελεί σημαντική μεταναστευτική στενωπό, προκρίνονται στόχοι οι οποίοι δεν λαμβάνουν υπόψη το γεγονός ότι το είδος μεταναστεύει στη θάλασσα και συνεπώς ο βασικός ζωτικός του χώρος είναι η θάλασσα και όχι οι νησίδες, και άρα απαιτούνται στόχοι που να αφορούν σε απειλές όπως η τυχαία παγίδευση σε αλιευτικά εργαλεία, η θαλάσσια ρύπανση και οι θαλάσσιες μεταφορές. Ωστόσο τέτοιοι στόχοι απουσιάζουν πλήρως.
- Για τα είδη της ορνιθοπανίδας ο καθορισμός των στόχων διατήρησης κρίνεται ελλιπής καθώς, δεν έχουν τεθεί εθνικοί στόχοι. Σημειώνεται δε ότι πρόβλεψη για εθνικούς στόχους περιέχεται και στο άρθρ. 3 παρ. 2.1. της ΚΥΑ 8353/276/Ε103 (415Β/23.02.2012) στο οποίο αναφέρεται ότι: *«Το Εθνικό σχέδιο παρακολούθησης αφορά αρχικά στον προσδιορισμό των Επιθυμητών Τιμών Αναφοράς κάθε είδους χαρακτηρισμού ΖΕΠ της χώρας, σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, ώστε να διασφαλίζεται η Ευνοϊκή Κατάσταση Διατήρησης του κάθε είδους. Οι τιμές αυτές αναφοράς θα αποτελέσουν τη βάση για την ποσοτικοποίηση των στόχων διατήρησης ανά ΖΕΠ, καθώς και για την εκτίμηση του βαθμού επίτευξης της Ευνοϊκής Κατάστασης Διατήρησης των ειδών αυτών σε εθνικό επίπεδο αλλά και ανά ΖΕΠ».*
- Επίσης, για αρκετές Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ), ειδικά για αυτές που έχουν διπλό χαρακτηρισμό, δλδ. είναι και ΕΖΔ (βλ. GR1340001 – Εθνικός Δρυμός Πρεσπών, GR1340003 – Όρη Βαρνούντα, GR1250001 - Όρος Όλυμπος, GR2130002 –Κορυφές Όρου Σμόλικα, GR2130005 – Λίμνη Ιωαννίνων, GR2130007 – Όρος Λάκμος (Περιστερί), GR3000001 –Όρος Πάρνηθα, GR4210003 – Βόρεια Κάρπαθος και Σαρία και Παράκτια Θαλάσσια Ζώνη, GR4220033 – Νήσος Γυάρος και Θαλάσσια Ζώνη, αλλά και για νέες ΖΕΠ (όπως GR4210034 - Νησίδες βορείων Δωδεκανήσων και Θαλάσσια Περιοχή, GR4110016 - Θαλάσσια Περιοχή Δυτικής Λέσβου, GR3000018 - Κανάλι Μακρονήσου και άλλες) δεν έχουν καθοριστεί στόχοι για τα είδη χαρακτηρισμού των ΖΕΠ, δηλαδή τα είδη της ορνιθοπανίδας.

Επισημαίνεται επίσης ότι σε ορισμένες περιπτώσεις έχουν τεθεί περιφερειακοί στόχοι, ωστόσο σημειώνεται ότι δεν υπάρχει ευρωπαϊκή ή εθνική νομική βάση για στόχους αυτού του επιπέδου. Αν και εφόσον αυτοί οι στόχοι είναι πρακτικοί για επιστημονικούς λόγους, θα πρέπει να δοθεί η απαραίτητη τεκμηρίωση και να διευκρινιστεί ότι οι στόχοι ανά περιοχή Natura 2000 υπερσχύουν των περιφερειακών. Σε άλλες περιπτώσεις οι στόχοι ομαδοποιούνται χωρίς να υπάρχει σχετική τεκμηρίωση.

- Σημειώνεται ότι αν και στο κείμενο που αναφέρεται ως παραδοτέο Γ.12 αποτυπώνεται διάκριση μεταξύ βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων και υπάρχει μία σχετική απόπειρα κατάταξης στους γενικούς στόχους, αυτή η διάκριση δεν υφίσταται σε άλλες περιπτώσεις και ειδικά ανά περιοχή, ακόμα και στις περιπτώσεις εκείνες όπου αναφέρεται έλλειψη δεδομένων και ανάγκη επαναπροσδιορισμού εφόσον υπάρχουν νέα δεδομένα. Ωστόσο ακόμα και στην περίπτωση όπου γίνεται αυτή η διάκριση και ειδικά για τους τύπους οικοτόπων και τα είδη για τα οποία ο βαθμός διατήρησής του σε επίπεδο N2k έχει αξιολογηθεί ως Β, δεν είναι σαφές, και πιθανά να αποτελεί και παραβίαση της Οδηγίας το γεγονός ότι επιλέγεται η διατήρηση τ του βαθμού Β για τα επόμενα 12 χρόνια. Σε τοπικό επίπεδο και με την προϋπόθεση ότι δεν επηρεάζεται η επίτευξη της ευνοϊκής κατάστασης διατήρησης σε εθνικό επίπεδο, ο βραχυπρόθεσμος στόχος θα μπορούσε να είναι η διατήρηση **τουλάχιστον** του υφιστάμενου βαθμού Β και ο μακροπρόθεσμος η επίτευξη του βαθμού διατήρησης Α αποκλειστικά σε περιπτώσεις κατά τις οποίες υπάρχουν λόγοι είτε οικονομικοί είτε/και τεχνικοί (έλλειψη δεδομένων, μη διαθέσιμη μεθοδολογία διατήρησης και η ανάπτυξη νέας μεθοδολογίας και εφαρμογής της απαιτεί μεγάλο χρονικό διάστημα, προστατευταίο αντικείμενο στο οποίο τα αποτελέσματα των δράσεων διατήρησης αργούν να φέρουν αποτέλεσμα). Η διατήρηση τουλάχιστον του υφιστάμενου βαθμού σημαίνει ότι πρέπει να ληφθούν μέτρα ώστε να εξασφαλιστεί ότι δεν θα συμβεί περαιτέρω υποβάθμιση, ακόμα και αν η επίτευξη του βαθμού Α δεν καταστεί δυνατή βραχυπρόθεσμα.
- Για τη διατύπωση των Εθνικών Στόχων Διατήρησης για τους τύπους οικοτόπων, θεωρούμε ότι θα πρέπει να επαναληφθεί η πολυκριτηριακή αξιολόγηση της σημασίας των Τ.Ο. που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της Μελέτης 2, ενσωματώνοντας και τα εξής νεώτερα δεδομένα: α) Τα αποτελέσματα της Εποπτείας των τύπων οικοτόπων από τα τα προγράμματα Εποπτείας που πραγματοποίησαν οι Φορείς Διαχείρισης για τις περιοχές ευθύνης τους και β) Τα ακριβή στοιχεία για την έκταση κάθε τύπου οικοτόπου στις περιοχές του Δικτύου N2K, όπως προέκυψαν από τη μελέτη της ΕΚΧΑ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Επιμέρους Προτάσεις-Συστάσεις

1) Κατά το έργο της εποπτείας συλλέχθηκαν αρκετά λεπτομερή στοιχεία (ανά δειγματοληπτική επιφάνεια) σχετικά με τις πιέσεις και απειλές. Μια ανάλυση αυτών των δεδομένων μπορεί να βοηθήσει στη διερεύνηση των κύριων πιέσεων και απειλών ανά τύπο οικοτόπου, καθώς και της έντασής τους. Τα αποτελέσματα μιας τέτοιας ανάλυσης θα μπορούσαν να βοηθήσουν σημαντικά στη διαμόρφωση στόχων διατήρησης ανά τύπο οικοτόπου σχετικά με τις πιέσεις και απειλές, καθώς και με τις μελλοντικές προοπτικές του.

2) Πιθανές βελτιώσεις που θα μπορούσαν να γίνουν στο μέλλον σχετικά με τους στόχους διατήρησης για τα φυτικά είδη αφορούν:

α) Πληρέστερη περιγραφή του ενδιαιτήματος κάθε είδους, των σημαντικών για το είδος ειδικών δομών των παραμέτρων πάνω στις οποίες βασίζεται η εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης του ενδιαιτήματος. Αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει στη διατύπωση στόχων διατήρησης σχετικά με την ποιότητα του ενδιαιτήματος ανά περιοχή N2k.
β) Σαφέστερη διατύπωση στόχων όπως ο έλεγχος της βόσκησης, η εφικτότητα διαχείρισης του αβιοτικού περιβάλλοντος, ηεφικτότηταενίσχυσης του πληθυσμού του είδους, έλεγχος (διαχείριση υδάτων), έλεγχος ρύπανσης, έλεγχος επεμβάσεων κλπ. απαιτούνδιενέργεια ειδικών μελετών ανά περίπτωση

γ) Οι στόχοι ως προς το μέγεθος του πληθυσμού καθορίστηκαν βάσει των ευνοϊκών τιμών αναφοράς οι οποίες στις περισσότερες περιπτώσεις βασίστηκαν σε μία μόνο μέτρηση του πληθυσμού. Οι στόχοι μπορεί να βελτιωθούν μακροπρόθεσμα μετά από ανάλυση βιωσιμότητας και καθορισμό του ελάχιστου βιώσιμου πληθυσμού βάσει περισσότερων μετρήσεων.

δ) Απαιτείται η επικαιροποίηση των τιμών του εύρους εξάπλωσης και του μεγέθους του πληθυσμού και αντίστοιχη αναπροσαρμογή των στόχων διατήρησης για όλα τα είδη για τα οποία προέκυψαν νέα δεδομένα μετά τη λήξη του προγράμματος εποπτείας.

3) Σε ότι αφορά την διαχείριση των ίδιων των ενδιαιτημάτων στο δίκτυο Natura 2000 και συγκεκριμένα τις ΖΕΠ, όπου συνυπάρχουν φυσικά και γεωργικά οικοσυστήματα, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα:

Ο Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής έχει πλήρως αναθεωρηθεί σχετικά πρόσφατα (ΦΕΚ 1709_17 Αυγούστου 2015) και αποτελεί νομικό πλαίσιο Οδηγό που έχει ως σκοπό να παρέχει κανόνες και καθοδήγηση για την εφαρμογή ορθών γεωργικών πρακτικών σε όλους τους ασχολούμενους με γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες. Σχεδιάζεται ήδη η υποχρεωτική εφαρμογή του στα Σχέδια Δράσης για τις ευπρόσβλητες ζώνες στη νιτρορύπανση (ZEN), και ίσως θα πρέπει να γίνει υποχρεωτική η εφαρμογή του κατα μείζονα λόγο και για τις ΖΕΠ όπου συνυπάρχουν φυσικά και γεωργικά οικοσυστήματα.

4) Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν κατά το έργο εποπτείας των τύπων οικοτόπων προσφέρουν επίσης τη δυνατότητα της κριτικής αναθεώρησης-βελτίωσης της λίστας των τυπικών ειδών ανά τύπο οικοτόπου. Η λίστες των τυπικών ειδών δημιουργήθηκαν με βάση τα δεδομένα του έργου «Αναγνώριση και περιγραφή των τύπων οικοτόπων σε περιοχές ενδιαφέροντος για τη διατήρηση της φύσης, 1999-2001» και βιβλιογραφικών δεδομένων. Μετά τη συλλογή ενός σημαντικού

αριθμού δειγματοληπτικών επιφανειών κατά το έργο εποπτείας προτείνεται ο επαναπροσδιορισμός της λίστας των τυπικών ειδών, έτσι ώστε να ανταποκρίνεται με καλύτερο τρόπο στους διαφορετικούς τύπους βλάστησης που εμφανίζονται στην Ελλάδα και να αποδίδει καλύτερα την κατάσταση διατήρησης των τύπων οικοτόπων.

5) Προτείνεται η επεξεργασία των δεδομένων της επικαιροποίησης που δεν έχουν ακόμα αξιοποιηθεί, ώστε να συνταχθεί εγκαίρως (δηλαδή εντός του 2018) η 4η εξαετής έκθεση προόδου εφαρμογής της Οδηγίας 92/43. Σημειώνουμε ότι η 3η εξαετής έκθεση που όφειλε να συνταχθεί το 2012 παραδόθηκε το 2016.

6) Σε κάθε περίπτωση, κρίνεται απαραίτητο να οργανωθεί ένα σταθερό πρόγραμμα επιστημονικής παρακολούθησης και εποπτείας όλων των προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων και ειδικά όσων καλύπτονται από τις ευρωπαϊκές οδηγίες. Προτάσεις για την οργάνωση ενός τέτοιου συστήματος έχουν εξάλλου ήδη κατατεθεί και είναι στη διάθεση του ΥΠΕΝ ενώ αντίστοιχα υπάρχουν διαθέσιμα πρωτόκολλα και η μεθοδολογία. Είναι επιπλέον απαραίτητο να υπάρξει καλύτερος συντονισμός μεταξύ της Δ/νσης Φυσικού Περιβάλλοντος και της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων (ΕΓΥ) που υλοποιεί το πρόγραμμα παρακολούθησης των υδάτων στο πλαίσιο της οδηγίας 200/60 και σχεδιάζει τα προγράμματα περιβαλλοντικής παρακολούθησης των θαλασσών της Ελλάδας για την περίοδο 2018-2023, στο πλαίσιο των Οδηγιών 2000/60 και 2008/56 και να ανατεθεί η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων της ΕΓΥ για την περιβαλλοντική παρακολούθηση των θαλασσών της Ελλάδας που καλύπτουν σημαντικό τμήμα των υποχρεώσεων της χώρας έναντι της Οδηγίας 92/43.

7) Προτείνεται επίσης, η σύνταξη συμπληρωματικού προγράμματος περιβαλλοντικής παρακολούθησης και διατύπωσης διαχειριστικών μέτρων για όσους τύπους οικοτόπων (π.χ. 1180) και είδη (π.χ. *Alosa falax*) δεν καλύπτονται από τα προγράμματα της ΕΓΥ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III
Ενδεικτικά ζητήματα για ορισμένα είδη

Όσον αφορά στο είδος *Caretta caretta*, θα πρέπει σε όλους τους στόχους και όχι μόνο σε μερικούς να γίνεται αναφορά στην ανάγκη εφαρμογής κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων (βλ. συνημμένο πίνακα παρακάτω), ενώ απαιτούνται και κάποιες επιπλέον διορθώσεις (βλ. συνημμένους πίνακες παρακάτω). Σημειώνεται ότι στους πίνακες περιλαμβάνονται μόνο παρατηρήσεις για τα σημεία στα οποία η Επιτροπή Φύση 2000 διατυπώνει παρατηρήσεις. Σημεία που δεν αναφέρονται παραμένουν ως έχουν.

Όσον αφορά στο είδος καφέ αρκούδα (*Ursus arctos*) η διατύπωση του εθνικού στόχου επιδέχεται/χρήζει περαιτέρω εξειδίκευσης και ποσοτικοποίησης. Κατά συνέπεια προτείνεται το υπάρχον κείμενο «*Αύξηση του εύρους εξάπλωσης και του πληθυσμού τουλάχιστον στα επίπεδα των ευνοϊκών τιμών αναφοράς (Favourable reference values). Βελτίωση της ποιότητας του διαθέσιμου ενδιαιτήματος και μείωση των ανθρωπογενών πιέσεων και απειλών σε επίπεδο χαμηλής έντασης και βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών. Απώτερος στόχος είναι η Ευνοϊκή Κατάσταση Διατήρησης σε εθνικό επίπεδο*», να εμπλουτισθεί με τα εξής επί πλέον σημεία:

- Διατήρηση του εύρους εξάπλωσης και του πληθυσμού τουλάχιστον στα επίπεδα των ευνοϊκών τιμών αναφοράς (Favourable reference values).
- Διατήρηση της έκτασης κατανομής (distribution) τουλάχιστον στην υπάρχουσα τιμή (~23.000 τετ.χλμ).
- Διατήρηση της καταγεγραμμένης και επιβεβαιωμένης ανθρωπογενούς θνησιμότητας <4% επί του συνολικού ελάχιστου πληθυσμού (όριο ανοχής του φυσικού πληθυσμού)
- **Η πυκνότητα των 2 ατόμων /100 τετ.χλμ θα πρέπει να θεωρηθεί ως η ελάχιστη τιμή.**
- Ο βαθμός ετεροζυγωτίας στους δύο γενετικά διαφοροποιημένους πληθυσμούς αρκούδας στην Ελλάδα (*συσχετιζόμενη με αυτή των όμορων πληθυσμών του είδους στην ευρύτερη γενικότερη περιοχή*) να είναι > της τιμής **He 0,7** – με ανίχνευση πολυμορφισμού σε >10 γονιδιακούς τόπους
- Διατήρηση ελάχιστου πληθυσμιακού μεγέθους (και αναπαραγωγικών ατόμων) σε επίπεδα θετικού ισοζυγίου συγκριτικά με την επιβεβαιωμένη ανθρωπογενή θνησιμότητα.
- Βελτίωση της ποιότητας του διαθέσιμου ενδιαιτήματος με έμφαση στα τροφικά διαθέσιμα για το είδος, με αύξηση της ποικιλότητας, με την εφαρμογή κατάλληλων δασικών διαχειριστικών πρακτικών (κατάργηση αποψιλωτικών υλοτομιών στα πλατύφυλλα φυλλοβόλα δάση).
- Διατήρηση της συνδεσιμότητας μεγάλων ενοτήτων ενδιαιτήματος με ελαχιστοποίηση της κατάτμησης από μεγάλα γραμμικά έργα υποδομών (αυτοκινητόδρομοι, σιδηροδρομικές γραμμές, αγωγοί φυσικού αερίου),
- Εξασφάλιση του αδιατάρακτου των τομέων διαχείρισης/αναπαραγωγής με απουσία πάσης φύσεως οδικών υποδομών (roadless areas).

Όσον αφορά στο είδος λύκος *Canis lupus*, η διατύπωση του εθνικού στόχου επιδέχεται/χρήζει περαιτέρω εξειδίκευσης και ποσοτικοποίησης. Κατά συνέπεια προτείνεται να αναδιατυπωθεί ως εξής:

- Διατήρηση του εύρους εξάπλωσης και του πληθυσμού τουλάχιστον στα επίπεδα των ευνοϊκών τιμών αναφοράς (Favourable reference values).
- Διατήρηση τη έκτασης κατανομής (distribution) τουλάχιστον στην υπάρχουσα τιμή (~60.000 τετ.χλμ).

Οι στόχοι διατήρησης θα πρέπει να αφορούν το σύνολο της κατανομής του είδους στην χώρα και να αφορούν όλους τους πληθυσμούς της οδηγίας 92/43 (annexes II, IV , V):

- Βελτίωση της ποιότητας του διαθέσιμου ενδιαιτήματος με έμφαση στα τροφικά διαθέσιμα για το είδος, με αύξηση της ποικιλότητας, πυκνότητας και έκτασης κατανομής των άγριων σπληφόρων (ζαρκάδι, ελάφι, αγριόχοιρος, αγριόγιδο) όπου απαιτείται σε πυκνότητες που να διασφαλίζουν τις οικολογικές διεργασίες (φυσική διατήρηση ανοιγμάτων δασών, θήρευση από σαρκοφάγα, scavenging), με την εφαρμογή κατάλληλων διαχειριστικών πρακτικών.
- Μείωση των ανθρωπογενών πιέσεων και απειλών σε επίπεδα χαμηλής έντασης με έμφαση στη μείωση της παράνομης ανθρωπογενούς θανάτωσης και της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων,
- Διατήρηση της συνδεσιμότητας των βιοτόπων με μετριασμό/περιορισμό της κατάτμησης από μεγάλα γραμμικά έργα υποδομών (αυτοκινητόδρομοι, σιδηροδρομικές γραμμές, αγωγοί φυσικού αερίου),
- Διατήρηση της γενετικής ευρωστίας και περιορισμός του υβριδισμού του είδους με σκύλους.
- Η συνολική θνησιμότητα (ανθρωπογενής και φυσική) δεν θα πρέπει να ξεπερνά το 20% του πληθυσμού σε επίπεδο ΤΚΣ και συνολικά.
- Εξασφάλιση των θέσεων αναπαραγωγής με τη διατήρηση των υπαρχουσών περιοχών χωρίς δρόμους (roadless areas).
- Απώτερος στόχος είναι η Ικανοποιητική Κατάσταση Διατήρησης σε εθνικό επίπεδο, η βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών διατήρησης σε συνδυασμό με τη μείωση της σύγκρουσης του είδους με τις παραγωγικές δραστηριότητες και δραστηριότητες αναψυχής (κτηνοτροφία, θήρα).
- **Σημειώνεται ότι για όλες τις περιοχές, η πυκνότητα των 2 ατόμων /100 τετ.χλμ θα πρέπει να θεωρηθεί ως ελάχιστη.**

Ειδικότερα, αναφορικά με συγκεκριμένες ΕΖΔ:

Στο παράρτημα ANNEX III, φάκελος ΕΖΔ και φάκελος ΕΖΔ-ΖΕΠ του παραδοτέου που η Επιτροπή Φύση είχε στη διάθεση της δεν υπάρχουν στόχοι διατήρησης για το είδος λύκος *Canis lupus* παρά μόνον νοτίως του 39^{ου} παράλληλου όπου το είδος βρίσκεται στα παράρτηματα II και IV, (παρόλο που έχει εκτιμηθεί λεπτομερώς η κατάσταση διατήρησης σε περισσότερες περιοχές π.χ Ε.Π Τζουμέρκων, Ε.Π Καλαμά –Αχέροντα, με αντίστοιχα προγράμματα παρακολούθησης στο πλαίσιο του έργου της εποπτείας αλλά και στην οριζόντια παρακολούθηση για το σύνολο των ΤΚΣ που το είδος είναι παρόν.

Να προστεθεί το είδος στη λίστα με τα είδη όπου διατυπώνονται στόχοι διατήρησης. Οι στόχοι διατήρησης έχουν διατυπωθεί στις αντίστοιχες αναφορές προς τον ανάδοχο της μελέτης των χειραίων θηλαστικών αλλά δεν εμφανίζονται στα τελικά κείμενα. Συγκεκριμένα στους ΤΚΣ (αφορούν μόνο τις περιοχές όπου το είδος βρίσκεται στο παράρτημα II , IV της 92/43) θα πρέπει να προστεθούν τα κείμενα:

GR 2530005 (Γεράνεια όρη): Το είδος είχε εντοπισθεί πολύ πρόσφατα (2016) και στις σχετικές αναφορές προς τον ανάδοχο είχε τελικά προστεθεί η περιοχή στην κατανομή στη φάση των διορθώσεων, ωστόσο δεν φαίνεται αυτή η πληροφορία να έχει ληφθεί υπόψη στα κείμενα που έχει στη διάθεση της η Επιτροπή Φύση 2000. Στο δελτίο, συνεπώς για την περιοχή, θα πρέπει να προστεθεί στα είδη θηλαστικών το εξής κείμενο (κατ' αντιστοιχία με τις υπόλοιπες περιοχές): *Canis lupus* (Λύκος)

Ενδιαίτημα: Στόχος είναι το κατάλληλο ενδιαίτημα να καλύπτει σημαντικό τμήμα της έκτασης των κελιών 10X10 της εξάπλωσης του είδους εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000 (>50%).
Ποιότητα ενδιαιτήματος: Βλ. γενικούς στόχους διατήρησης για την εν λόγω περιοχή Natura 2000 σχετικά με το βαθμό διατήρησης για το ενδιαίτημα του είδους. Το είδος απαντάται σε ημιορεινές και ορεινές περιοχές με φυσική βλάστηση (δάση και θαμνώνες) και πληθυσμούς άγριων ή ήμερων οπληφόρων.
Εξάπλωση: Διατήρηση-Καταγραφή παρουσίας σε κάθε κελί 10x10km εξάπλωσης του είδους εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000.
Πυκνότητα πληθυσμών: Μέση πυκνότητα 2 άτομα/100 τετρ.χλμ. Εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000 η ελάχιστη τιμή 2 άτομα/100 τετρ.χλμ.
Ελάχιστος πληθυσμός στόχος εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000: Στόχος είναι να υπάρχει μόνιμη παρουσία του είδους σε τουλάχιστον 5 κελιά 5x5km εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000.

GR 2440002 -Μαλιακός-Σπερχειός

Canis lupus (Λύκος)

Ενδιαίτημα: Στόχος είναι το κατάλληλο ενδιαίτημα να καλύπτει σημαντικό τμήμα της έκτασης των κελιών 10X10 της εξάπλωσης του είδους εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000 (>50%).
Ποιότητα ενδιαιτήματος: Βλ. γενικούς στόχους διατήρησης για την εν λόγω περιοχή Natura 2000 σχετικά με το βαθμό διατήρησης για το ενδιαίτημα του είδους. Το είδος απαντάται σε ημιορεινές και ορεινές περιοχές με φυσική βλάστηση (δάση και θαμνώνες) και πληθυσμούς άγριων ή ήμερων οπληφόρων.
Εξάπλωση: Διατήρηση-Καταγραφή παρουσίας σε κάθε κελί 10x10km εξάπλωσης του είδους εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000.
Πυκνότητα πληθυσμών: Μέση πυκνότητα 2 άτομα/100 τετρ.χλμ. εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000: Ελάχιστη τιμή
Ελάχιστος πληθυσμός στόχος εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000: Στόχος είναι να υπάρχει μόνιμη παρουσία του είδους σε τουλάχιστον 10 κελιά 5x5km εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000.

GR2430001- Όρος Βελούχι

Canis lupus (Λύκος)

Ενδιαίτημα: Στόχος είναι το κατάλληλο ενδιαίτημα να καλύπτει σημαντικό τμήμα της έκτασης των κελιών 10X10 της εξάπλωσης του είδους εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000 (>50%).
Ποιότητα ενδιαιτήματος: Βλ. γενικούς στόχους διατήρησης για την εν λόγω περιοχή Natura 2000 σχετικά με το βαθμό διατήρησης για το ενδιαίτημα του είδους. Το είδος απαντάται σε ημιορεινές και ορεινές περιοχές με φυσική βλάστηση (δάση και θαμνώνες) και πληθυσμούς άγριων ή ήμερων οπληφόρων.
Εξάπλωση: Διατήρηση-Καταγραφή παρουσίας σε κάθε κελί 10x10km εξάπλωσης του είδους εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000.
Πυκνότητα πληθυσμών: Μέση πυκνότητα 2 άτομα/100 τετρ.χλμ. εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000: Ελάχιστη τιμή
Ελάχιστος πληθυσμός στόχος εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000: Στόχος είναι να υπάρχει μόνιμη παρουσία του είδους σε τουλάχιστον 4 κελιά 5x5km εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000.

GR 2440003- Γοργοπόταμος

Canis lupus (Λύκος)

Ενδιαίτημα: Στόχος είναι το κατάλληλο ενδιαίτημα να καλύπτει σημαντικό τμήμα της έκτασης των κελιών 10X10 της εξάπλωσης του είδους εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000 (>50%).

Ποιότητα ενδιαιτήματος: Βλ. γενικούς στόχους διατήρησης για την εν λόγω περιοχή Natura 2000 σχετικά με το βαθμό διατήρησης για το ενδιαίτημα του είδους. Το είδος απαντάται σε ημιορεινές και ορεινές περιοχές με φυσική βλάστηση (δάση και θαμνώνες) και πληθυσμούς άγριων ή ήμερων οπληφόρων.

Εξάπλωση: Διατήρηση-Καταγραφή παρουσίας σε κάθε κελί 10x10km εξάπλωσης του είδους εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000.

Πυκνότητα πληθυσμών: Μέση πυκνότητα 2 άτομα/100 τετρ.χλμ. εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000: Ελάχιστη τιμή

Ελάχιστος πληθυσμός στόχος εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000: Στόχος είναι να υπάρχει μόνιμη παρουσία του είδους σε τουλάχιστον σε 1 κελί 5x5km εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000.

GR 23100010 – Αράκυνθος – στενά Κλεισούρας.

Canis lupus (Λύκος)

Ενδιαίτημα: Στόχος είναι το κατάλληλο ενδιαίτημα να καλύπτει σημαντικό τμήμα της έκτασης των κελιών 10X10 της εξάπλωσης του είδους εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000 (>50%).

Ποιότητα ενδιαιτήματος: Βλ. γενικούς στόχους διατήρησης για την εν λόγω περιοχή Natura 2000 σχετικά με το βαθμό διατήρησης για το ενδιαίτημα του είδους. Το είδος απαντάται σε ημιορεινές και ορεινές περιοχές με φυσική βλάστηση (δάση και θαμνώνες) και πληθυσμούς άγριων ή ήμερων οπληφόρων.

Εξάπλωση: Διατήρηση-Καταγραφή παρουσίας σε κάθε κελί 10x10km εξάπλωσης του είδους εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000.

Πυκνότητα πληθυσμών: Μέση πυκνότητα 2 άτομα/100 τετρ.χλμ. εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000: Ελάχιστη τιμή

Ελάχιστος πληθυσμός στόχος εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000: Στόχος είναι να υπάρχει μόνιμη παρουσία του είδους σε τουλάχιστον σε 4 κελιά 5x5km εντός της εν λόγω περιοχής Natura 2000.

Σημειώνεται ότι για όλες τις περιοχές, η πυκνότητα των 2 ατόμων /100 τετ.χλμ θα πρέπει να θεωρηθεί ως ελάχιστη.

Όσον αφορά το είδος **χρυσαιτός *Aquila chrysaetos*, L**, σημειώνεται ότι σε αρκετές περιπτώσεις ειδικά όσον αφορά περιοχές ΖΕΠ της Θράκης τα στοιχεία που αξιοποιούνται δεν είναι τα πλέον επίκαιρα.

1. **GR1110010 Ορεινός Έβρος - Κουλάδα Δερείου**: Το είδος λανθασμένα απουσιάζει από τα κριτήρια της ΖΕΠ GR1110010 Ορεινός Έβρος - Κουλάδα Δερείου, καθώς βάσει των τελευταίων στοιχείων (2008 και νεώτερα) η περιοχή φιλοξενεί 7 επικράτειες του είδους (ίσως ο μεγαλύτερος απόλυτος αριθμός επικρατειών σε μια περιοχή στη χώρα, μεγαλύτερος τουλάχιστον από τις ΖΕΠ που έχουν θεσμοθετηθεί για το είδος στην Βόρεια και Κεντρική Ελλάδα), ενώ το είδος εξαπλώνεται σε όλο το εύρος της είτε μέσω αυτών των επικρατειών είτε κατά τη διασπορά ανήλικων ατόμων. Δεδομένου του χαρακτήρα της περιοχής ως Ζώνης Ειδικής Προστασίας προκρίνεται ως στόχος διατήρησης ο αριθμός των επτά (7) επικρατειών ((WWF-Greece 2013; Sidiropoulos 2012) συμπεριλαμβανομένων και των παραμεθόριων επικρατειών που μπορεί να εκτείνονται και στην ΖΕΠ BG0002019 Byala Reka, και ούτως ή άλλως διατηρούν φωλιές στην Ελλάδα).

2. **GR1130011 Κοιλάδα Φιλιούρη:** Τουλάχιστον τρεις (3) επικράτειες του είδους έχουν εντοπιστεί κατά την περίοδο της αναφοράς. Οι δύο βρίσκονται στα όρια της ΖΕΠ (πιθανότατα οι φωλιές ενός ζεύγους βρίσκονται πλέον εξ ολοκλήρου σε Βουλγαρικό έδαφος (ΖΕΠ BG0002019 Byala Reka) αλλά τα πουλιά εξακολουθούν να χρησιμοποιούν το ελληνικό τμήμα, ενώ στη δεύτερη περίπτωση η επικράτεια του ζεύγους που φωλιάζει στα νότια της ΖΕΠ εκτείνεται σε μεγάλο βαθμό εντός της). Συνεπώς ως στόχος διατήρησης προκρίνεται ο αριθμός των τριών επικρατειών.
3. **GR1110009 Νότιο Δασικό Σύμπλεγμα Έβρου:** Τρεις (3) κατειλημμένες επικράτειες εντοπίστηκαν στο Νότιο Δασικό Σύμπλεγμα Έβρου κατά την περίοδο αναφοράς ενώ με βάση παλαιότερα δεδομένα (Hallmann 1979) η περιοχή φιλοξενούσε άλλη μία. Ο τρέχων πληθυσμός εκτιμάται σε 2-3 επικράτειες, επομένως ως στόχος διατήρησης προκρίνεται ο αριθμός των τριών ζευγών.
4. **GR 1130012 Κοιλάδα Κομπιάτου:** Εντός της ΖΕΠ εντοπίστηκαν τρεις (3) επικράτειες του είδους με την απόσταση πλησιέστερης γειτνίασης μεταξύ ενεργών φωλιών (~4km) να προσεγγίζει την αντίστοιχη του δάσους Δαδιάς το 2012. Συνεπώς, αν πρέπει να οριστεί στόχος διατήρησης για την περιοχή προκρίνεται ο αριθμός των τριών ζευγών. Ως εύρος εξάπλωσης βάσει της εξάπλωσης των επικρατειών αλλά και την καταλληλότητα και χρήση των ενδιαιτημάτων από νεαρά άτομα σε διασπορά προκρίνεται η συνολική έκταση των ΖΕΠ.

Όσον αφορά το **Κιρκινέζι (*Falco naumanni*)**, ακολουθούν παρατηρήσεις για τον πληθυσμό του είδους σε σύγκριση με τις απογραφές του προγράμματος LIFE (LIFE09 NAT/GR/1011):

- **GR1420012 – Φάρσαλα:** Αναφέρει 50 άτομα, ενώ ο πληθυσμός του είδους έχει καταγραφεί στα 181 ζευγάρια.
- **GR1420011 – Θεσσαλικός Κάμπος:** Αναφέρει 1890 ζευγάρια ενώ έχουν καταγραφεί 4000-4500 ζευγάρια.
- **GR1420013 – Τύρναβος:** Αναφέρει 120 άτομα, ενώ έχουν καταγραφεί 645 ζευγάρια
- **GR2130012 – Ιωάννινα:** Αναφέρει ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος 50 ζευγάρια (όπως αναφέρεται στο ΤΕΔ). Πριν 20 χρόνια ο πληθυσμός υπολογιζόταν σε 50-100 ζευγάρια. Τώρα υπολογίζεται σε 50, άρα το ελάχιστο που βάζουν 50 (ζευγάρια) είναι λίγο, αφού η περιοχή έχει δυνατότητα για τουλάχιστον διπλάσιο μέγεθος πληθυσμού.

Τέλος, στις παρακάτω ενδεικτικές περιοχές προτείνεται να γίνει επικαιροποίηση των επιστημονικών δεδομένων στο στάδιο επικαιροποίησης των Στόχων Διατήρησης:

- **GR1340003 – Όρη Βαρνούντα.** Τίθενται στόχοι για το είδος *Tozzia alpina* subsp. *carpatica* το οποίο συλλέχθηκε από 2 θέσεις κατά τη δεκαετία του 1980 αλλά δεν έχει εντοπιστεί από τότε ενώ δεν τίθενται στόχοι για το είδος *Buxbaumia viridis* το οποίο χαρτογραφήθηκε στην περιοχή από τον Φορέα Διαχείρισης το 2015..
- **GR1110009 Νότιο Δασικό Σύμπλεγμα:** Από την περιοχή απουσιάζει ο θαλασσαετός *Haliaeetus albicilla* παρόλο που το είδος χρησιμοποιεί το δάσος Λουτρού συστηματικά για κούρνιασμα. Επίσης, απουσιάζει το όρνιο *Gyps fulvus* το οποίο φωλιάζει στην περιοχή, και άρα θα πρέπει να αναφερθεί η πυκνότητα του αναπαραγόμενου πληθυσμού κατά την περίοδο 2006-2012: 4-13 ζευγάρια.
- **GR1110010 Ορεινός Έβρος – Κοιλάδα Δερείου:** Στην περίπτωση αυτή αναφέρεται ο μαυρόγυπας (*Aegypius monachus*) ως αναπαραγόμενο παρόλο που δεν αναπαράγεται στην περιοχή ούτε την περίοδο 2006-2012, ούτε πριν το 2006 ούτε μετά το 2012. Το είδος

είναι διερχόμενο-διαχειμάζον με έκταση ενδιαιτήματος = έκταση της ΖΕΠ 488km² και εύρος εξάπλωσης = έκταση της ΖΕΠ 488km².

- **GR1130012 Κουλάδα Κομπάτου:** Από την καταγραφή απουσιάζουν και τα τρία είδη γυπών (μαυρόγυπας, όρνιο, ασπροπάρης), ο θαλασσαετός και ο χρυσαετός, δηλαδή δεν λαμβάνονται υπόψη τα νεώτερα διαθέσιμα δεδομένα.
- **GR300012 – Νήσος Αντικύθηρα και Νησίδες Πρασονήσι, Λαγούβαρδος, Πλακουλίθρα και Νησίδες Θυμονιές,** ο πληθυσμός των 600-900 ζευγαριών καταγράφεται ότι είναι 400 ζευγαριών.
- **GR221001 – Δυτικές Ακτές Ζακύνθου,** ο πληθυσμός του θαλασσοκόρακα εμφανίζεται να είναι 150 ζευγάρια ενώ στην περιοχή υπάρχουν 50 ζευγάρια κατά την περίοδο 2009-2012.
- **GR2420009 – Σκύρος,** ο πληθυσμός του αιγαιόγλαρου εμφανίζεται να είναι 60 ζευγάρια ενώ στην περιοχή υπάρχουν 35 ζευγάρια, ο πληθυσμός του θαλασσοκόρακα εμφανίζεται να είναι 20 ζευγάρια ενώ στην περιοχή υπάρχουν 102-104 ζευγάρια, ενώ απουσιάζει αναφορά σε 80-156 ζευγάρια Αρτέμη, 20-50 ζευγάρια Μύχου.
- **GR1220009 – Λίμνες Κορώνειας – Βόλβης, Στενά Ρεντίνας και Ευρύτερη Περιοχή,** καταγράφεται πληθυσμός 3 ατόμων αετογερακίνας, ενώ υπάρχουν ήδη 16-18 ζευγάρια του είδους, ενώ απουσιάζει οποιαδήποτε αναφορά στον χρυσαετό που έχει πληθυσμό 6-7 ζευγαριών.
 - Δεν αναφέρεται σε ποιο καθεστώς παρουσίας αφορά ο στόχος διατήρησης (π.χ. για τη Λαγγόνα στη ΖΕΠ Κορώνειας - Βόλβης αναφέρεται ως ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος τα 200 άτομα, ενώ ο αναπαραγόμενος πληθυσμός είναι 16-26 ζευγάρια και είναι αυτός που πληροί το κριτήριο χαρακτηρισμού).
 - Επίσης στην Κορώνεια προκύπτει κι ένα διαχειριστικό πρόβλημα: το φοινικόπτερο είναι είδος χαρακτηρισμού με πληθυσμό staging >3000 άτομα, αυτό ωστόσο συνέβαινε πριν αποκατασταθεί η στάθμη της λίμνης στα σημερινά αυξημένα της επίπεδα.
- **GR1110006 – Δέλτα Έβρου** δεν περιλαμβάνεται στα είδη ο νανόκυκνος (*Cygnus columbianus*). Όσον αφορά τη νανόχηνα (*Anser erythrorus*) αναγράφεται πως το ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος που αναφέρεται στο ΤΕΔ της εν λόγω περιοχής Natura 2000 είναι 30 άτομα, κάτι το οποίο δεν ισχύει καθώς το προηγούμενο ΤΕΔ για την περιοχή αναφέρει 116 άτομα. Σύμφωνα με το Διεθνές Σχέδιο Δράσης για τη Νανόχηνα σελ.3, ως ικανοποιητικό καθεστώς διατήρησης για την Ελλάδα ορίζεται αριθμός ατόμων του είδους μεγαλύτερος από 1,000 άτομα. Το Δέλτα Έβρου είναι η μοναδική περιοχή στην Ελλάδα όπου διαχειμάζει η κοκκινόχηνα (*Branta ruficollis*) τακτικά και σε σχετικά μεγάλα κοπάδια με ελάχιστο και μέγιστο πληθυσμό 5 και 2300 αντίστοιχα. Το ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος που αναφέρεται (8 άτομα) είναι ακατανόητο και σοβαρή υποεκτίμηση.
- **GR1130010 - Λίμνες Βιστωνίς, Ισμαρίς - Λιμνοθάλασσες Πόρτο Λάγος, Αλυκή Πτελέα, Ξηρολίμνη, Καρατζά.** Δεν αναγράφεται κάποιο νούμερο ως προς το ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος της νανόχηνας, ενώ στο προηγούμενο ΤΕΔ το νούμερο είναι 40. Καθώς ο πληθυσμός του είδους κινείται συνήθως ως ένα ενιαίο κοπάδι ανάμεσα στις σχετικές ΖΕΠ, θα πρέπει να διατηρηθεί ο ίδιος αριθμός ως στόχος, σε όλες τις ΖΕΠ για τις οποίες η *Anser erythrorus* είναι είδος χαρακτηρισμού. Επιπλέον για είδη χαρακτηρισμού με κατάσταση διατήρησης Β που μεσοπρόθεσμα πρέπει να γίνει Α, θα έπρεπε να μπαίνει ως στόχος να διατηρηθεί ο μέγιστος καταγεγραμμένος πληθυσμός αντί για το ελάχιστο που έχει τεθεί, π.χ. η Αβοκέτα έχει 1-39 ζευγάρια αναπαραγόμενα με στόχο τη διατήρηση ενός, η Βαρβάρα έχει 3-80 ζευγάρια αναπαραγόμενα –με στόχο τη διατήρηση 3 ζευγαριών, το ίδιο ισχύει και για τη Βαλτόπαπια και άλλα σημαντικά είδη.

- **GR1260008 – Τεχνητή Λίμνη Κερκίνης, Όρος Κρούσια.** Δεν περιλαμβάνεται στα είδη η Νανόχνηνα (*Anser erythropus*) της οποίας ολόκληρος ο Φιννοσκανδικός πληθυσμός διαχειμάζει για τουλάχιστον 3 μήνες στη λίμνη. Ο στόχος για τον Πελαργό είναι εξαιρετικά μικρός (1 ζευγάρι), ενώ είναι γνωστό ότι η περιοχή είναι από τις κυριότερες για την αναπαραγωγή του είδους στην Ελλάδα. Ο αριθμός των ζευγαριών Αργυροπελεκάνου (*Pelecanus crispus*) εμφανίζεται να είναι 60 ζευγάρια, ενώ έχουν καταγραφεί 130-233 ζευγάρια (2013-2017). Παρόμοια καταγράφεται στόχος για τους ροδοπελεκάνους (*Pelecanus onocrotalus*) με 1 άτομο αλλά η Κερκίνη είναι μία από τις τρεις περιοχές αναπαραγωγής για το είδος στην Ελλάδα με 10 ζευγάρια.
- **GR4340014 - Εθνικός Δρυμός Σαμαριάς - Φαράγγι Τρυπητής - Ψιλάφι – Κουστογέρακο.** Οι ETA είναι χαμηλές, ενώ απουσιάζουν σημαντικά είδη. Ο Χρυσαιτός αντί για 3 θα έπρεπε να είναι 5 ζευγάρια. Απουσιάζει οποιαδήποτε αναφορά για Σπιζαετό *Aquila fasciata* με ETA 5 ζευγάρια και Γυπαετό *Gypaetus barbatus* με ETA 3 ζευγάρια.
- **GR1250001 Όρος Όλυμπος.** Αναφέρει μόνο το είδος Γυπαετού χωρίς ETA και με μοναδική επισήμανση την επανεισαγωγή του είδους. Σημειώνεται ότι στην περιοχή του Ολύμπου έχουν καταγραφεί περιστατικά δηλητηρίασης. Συνεπώς πριν από οποιαδήποτε συζήτηση επανεισαγωγής, θα πρέπει να προηγηθεί λήψη μέτρων για τον περιορισμό της απειλής της δηλητηρίασης. ETA για το είδος 3 ζευγάρια. Επίσης υπάρχουν 3-4 ζευγάρια μαυροπελαργού.
- **GR2550009 - Όρος Ταΰγετος.** Απουσιάζει η αναφορά για τον χρυσαιτό. ETA 3 ζευγάρια.
- **GR1410002 – Άγραφα.** Στην περιοχή το όρνιο έχει εξαφανιστεί τοπικά λόγω της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων. Εάν εκλείψει η απειλή, η περιοχή τηρεί της προϋποθέσεις για να διατηρεί 25-30 άτομα (10 ζευγάρια).
- **GR4310013 – Αστερούσια.** Απουσιάζουν τα είδη όρνιο, χρυσαιτός, σπιζαετός και πετρίτης (*Falco peregrinus*). ETA όρνιου: 15-20 ζευγάρια, ETA πετρίτη: 10-12 ζευγάρια, ETA σπιζαετού 3 ζευγάρια και ETA Αιγαιοτσιροβάκου (*Sylvia rueppellii*): 250 ζευγάρια.
- **GR4220021 - Μικρές Κυκλάδες, Βορειοανατολική Αμοργός.** Πολύ μικρή ETA για Μαυροπετρίτη. Η περιοχή φιλοξενεί πάνω από 200 ζευγάρια.
- **GR1150001 - Δέλτα Νέστου και Λιμνοθάλασες Κεραμωτής Και Νήσος Θασοπούλα.** Δεν έχει κανέναν ειδικό στόχο διατήρησης για τα είδη παρά μόνο πληθυσμιακούς στόχους και σε πολλές περιπτώσεις τα πληθυσμιακά ελάχιστα που αναφέρονται είναι λάθος. Επιπλέον, για κάποια είδη αναφέρεται ότι "Ως προς τον πληθυσμό, στόχος είναι να διατηρηθεί τουλάχιστον το ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος που αναφέρεται στην Τυποποιημένη Φόρμα Δεδομένων της εν λόγω περιοχής Natura 2000" αλλά το ΤΕΔ δεν είναι διαθέσιμο. Για παράδειγμα στο είδος *Anser erythropus*, δεν περιλαμβάνεται στόχος για ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος, ενώ στο παλιό ΤΕΔ αναφέρονται 26 άτομα. Για το είδος *Aquila clanga*, αναφέρεται "Ως προς τον πληθυσμό, στόχος είναι να διατηρηθεί τουλάχιστον το ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος που αναφέρεται στο ΤΕΔ της εν λόγω περιοχής Natura 2000 (1 άτομο)" ενώ το είδος διαχειμάζει στην περιοχή με 8-18 άτομα την περίοδο 2002-6 και πάνω από 7-22 άτομα την περίοδο 2012-16 (ΜΕΚΥΠ, ΕΟΕ 2018). Για το είδος *Egretta alba* αναφέρεται ως ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος τα 10 ζεύγη, ενώ το είδος δεν αναπαράγεται στην περιοχή μόνο διαχειμάζει. Αντιθέτως, αναπαράγονται 186 και 112 ζεύγη από *Egretta garzetta* και *Ardea cinerea* αντίστοιχα, τα οποία δεν αναφέρονται και ως εκ τούτου δεν υπάρχουν στόχοι διατήρησης. *Numenius tenuirostris*: το είδος θεωρείται ότι έχει εξαφανιστεί σε παγκόσμιο επίπεδο, παρόλα αυτά στους στόχους διατήρησης αναφέρεται ότι "Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο Βαθμός Διατήρησης για το εν λόγω είδος είναι Β, στόχος είναι η διατήρηση του Βαθμού Διατήρησης Β βραχυπρόθεσμα και η επίτευξη Βαθμού

Διατήρησης Α μακροπρόθεσμα". *Pelecanus crispus*: η περιοχή δεν είναι σημαντική για αυτό το είδος παρόλα αυτά αναφέρεται να διατηρηθεί τουλάχιστον το ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος των 100 ατόμων. *Phalacrocorax aristotelis desmarestii*: αναφέρεται ότι "Ως προς τον πληθυσμό, στόχος είναι να διατηρηθεί τουλάχιστον το ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος που αναφέρεται στο ΤΕΔ της εν λόγω περιοχής Natura 2000 (6 ζεύγη)", όμως το ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος θα έπρεπε να είναι 50 ζευγάρια για το είδος. *Puffinus yelkouan*: αναφέρεται ότι "Ως προς τον πληθυσμό, στόχος είναι να διατηρηθεί τουλάχιστον το ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος που αναφέρεται στο ΤΕΔ της εν λόγω περιοχής Natura 2000 (700 άτομα) - δεν είναι σαφές από που προκύπτει το πληθυσμιακό μέγεθος που αναφέρεται.

- **GR1150014 (Θαλάσσια Περιοχή Καβάλας - Θάσου).** Δεν είναι διαθέσιμο το ΤΕΔ της νέας ΖΕΠ επομένως δεν μπορεί να σχολιαστούν οι στόχοι διατήρησης για τα είδη που σίγουρα για την орνιθοπανίδα θα έπρεπε να συμπεριλαμβάνουν 500-2000 άτομα *Puffinus yelkouan* και 580 - 1000 άτομα *Phalacrocorax aristotelis desmarestii*. Και τα δύο είδη τρέφονται στην περιοχή κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου είναι επομένως σημαντική για όλες τις οικολογικές απαιτήσεις τους.
- **GR1430004 - Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου – Βόρειων Σποράδων, Ανατολική Σκόπελος.** Η περιοχή έγινε πρόσφατα και ΖΕΠ (εκτός από ΤΚΣ) καθώς είναι σημαντική και πληροί κριτήριο για αναπαραγόμενους πληθυσμούς των ειδών *Larus audouinii*, *Phalacrocorax aristotelis desmarestii*, *Calonectris diomedea* και *Puffinus yelkouan*. Ο θαλάσσιος χώρος της περιοχής είναι σημαντικός και για την τροφοληψία πληθυσμών *Calonectris diomedea* και *Puffinus yelkouan* οι οποίοι αναπαράγονται σε γειτονικές περιοχές Natura του Βόρειου Αιγαίου καθώς και για συναθροίσεις του *Phalacrocorax aristotelis desmarestii* μετά το πέρας της αναπαραγωγικής περιόδου. Παρόλα αυτά, δεν υπάρχει καμία αναφορά σε είδη орνιθοπανίδας στην συγκεκριμένη περιοχή, επομένως ούτε και στόχων διατήρησης για τα είδη αυτά. Θα έπρεπε να συμπεριλαμβάνονται στόχοι διατήρησης τουλάχιστον για τα είδη орнιθοπανίδας *Larus audouinii* (50 ζευγάρια) *Phalacrocorax aristotelis desmarestii* (134 ζευγάρια), *Calonectris diomedea* (80 ζευγάρια αναπαράγονται και 9900 άτομα τρέφονται στην περιοχή κατά την αναπαραγωγική περίοδο) και *Puffinus yelkouan* (250 ζευγάρια αναπαράγονται και 4400 άτομα τρέφονται στην περιοχή κατά την αναπαραγωγική περίοδο).
- **GR143000 - Νησιά Κυρά Παναγιά, Πιπέρι, Ψαθουρα και Γύρω Νησίδες Άγιος Γεώργιος, Νήσοι Αδελφοί, Λεχούσα, Γαϊδουρονήσια. Σημείωση:** Η ΖΕΠ αυτή επικαλύπτεται με την ΖΕΠ GR1430004, οπότε θα πρέπει να αποφασιστεί σε ποια ΖΕΠ θα αναφέρονται τα είδη χαρακτηρισμού. Οι στόχοι διατήρησης είναι ελλιπείς και ασαφείς. Για το είδος *Calonectris diomedea* αναφέρεται ως ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος τα 100 άτομα, ενώ θα έπρεπε να είναι 80 ζευγάρια. Το είδος *Phalacrocorax aristotelis desmarestii* δεν αναφέρεται καθόλου, ενώ ως ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος θα έπρεπε να αναφέρονται τα 130 ζευγάρια. Για το είδος *Puffinus yelkouan* δεν αναφέρεται καθόλου ποιο είναι το ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος, ενώ θα έπρεπε να είναι 250 ζευγάρια. Για το είδος *Falco eleonora* αναφέρεται ως ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος τα 400 άτομα, ενώ θα έπρεπε να είναι 1200 ζευγάρια.
- **GR2210004 - Νησίδες Σταμφάνι και Άρπυια:** Παρόλο που έχει μπει το *Calonectris diomedea* ως είδος χαρακτηρισμού, δεν υπάρχουν εξειδικευμένοι στόχοι διατήρησης για το είδος.

- **GR2230008 - Διαπόντια Νησιά (Οθωνοί, Ερεικούσα, Μαθράκι και Βραχονησίδες).** Τα ελάχιστα πληθυσμιακά μεγέθη που αναφέρονται για τα είδη *Calonectris diomedea* και *Phalacrocorax aristotelis desmarestii* είναι ικανοποιητικά αλλά πρέπει να διορθωθούν οι ειδικοί στόχοι διατήρησης σύμφωνα με τις προτάσεις του γενικού κειμένου για τα είδη αυτά.
- **GR2420006 - Σκύρος: Όρος Κόχυλας.** Για το είδος *Falco eleonora* αναφέρεται ως ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος τα 70 άτομα, ενώ θα έπρεπε να είναι 190-210 ζευγάρια (2007-2016).
- **GR2420009 - Νησίδες Σκύρου και Θαλάσσια Περιοχή.** Το είδος *Falco eleonora* δεν αναφέρεται καθόλου, ενώ θα έπρεπε να περιλαμβάνεται με ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος τα 250 ζευγάρια (2007-2016). Για το είδος *Larus audouinii* αναφέρεται ως ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος τα 60 άτομα, ενώ θα έπρεπε να είναι 35 ζευγάρια. Για το είδος *Phalacrocorax aristotelis desmarestii* αναφέρεται ως ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος τα 2 ζευγάρια, ενώ θα έπρεπε να είναι 100 ζευγάρια. Το είδος *Puffinus yelkouan* δεν αναφέρεται καθόλου, ενώ το ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος θα έπρεπε να είναι 50 ζευγάρια. Το είδος *Calonectris diomedea* δεν αναφέρεται καθόλου, ενώ το ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος θα έπρεπε να είναι 150 ζευγάρια.
- **GR2420011 - Όρη Κεντρικής Εύβοιας Παράκτια Ζώνη και Νησίδες.** Για το είδος *Hydrobates pelagicus* δεν αναφέρεται ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος, ενώ θα έπρεπε να είναι 150 ζευγάρια (2014-2017). Οι εξειδικευμένοι στόχοι επαναλαμβάνονται ίδιοι σε όλα τα θαλασσοπούλια.
- **GR3000011 - Νησίδες Μυρτώου Πελάγους: Φαλκονέρα, Βελοπούλα, Ανανες και Θαλάσσια Ζώνη.** Για το είδος *Falco eleonora* αναφέρεται ως ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος τα 250 άτομα, ενώ θα έπρεπε να είναι 160 ζευγάρια.
- **GR4120006 - Νήσος Φούρνοι και Νησίδες Θύμαινα Αλατονλησι, Θυμινάκι, Στρογγυλό, Πλάκα, Μακρονήσι, Μικρός Και Μεγάλος Ανθρωποφάγος, Άγιος Μηνάς και Θαλάσσια Περιοχή.** Για το είδος *Calonectris diomedea* αναφέρεται ως ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος τα 100 ζευγάρια, ενώ η ΕΤΑ θα έπρεπε να είναι 800 - 1000 ζευγάρια. Για το είδος *Puffinus yelkouan* αναφέρεται ως ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος τα 300 ζευγάρια, ενώ θα έπρεπε να είναι 800 - 1000 ζευγάρια. Επιπλέον το είδος αναφέρεται και ως διερχόμενο από την περιοχή χωρίς όμως ελάχιστο πληθυσμό, παρόλο που η περιοχή δεν είναι σημαντική κατά τη μετανάστευση του είδους και δεν θεωρείται μεταναστευτική στενωπός για το είδος. Για το είδος *Falco eleonora* αναφέρεται ως ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος τα 30 ζευγάρια, ενώ θα έπρεπε να είναι 320 ζευγάρια. Για το είδος *Larus audouinii* αναφέρεται ως ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος τα 40 ζευγάρια, ενώ θα έπρεπε να είναι 86 ζευγάρια.
- **GR4220033 - Νήσος Γυάρου και Θαλάσσια Ζώνη.** Το είδος *Puffinus yelkouan* δεν αναφέρεται καθόλου, ενώ σχηματίζει τη μεγαλύτερη αποικία στην Ελλάδα και θα έπρεπε να περιλαμβάνεται με ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος τα 7500 ζευγάρια (2014-2016).
- **GR4320011 - Διονυσάδες Νήσοι και Θαλάσσια Ζώνη.** Για το είδος *Calonectris diomedea* αναφέρεται ως ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος τα 100 ζευγάρια, ενώ θα έπρεπε να είναι 710 - 1010 ζευγάρια.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Hallmann, B., 1979. Guidelines for the conservation of Birds of Prey in Evros,
- Sidiropoulos, 2012. The Golden Eagle (*Aquila chrysaetos*, L) in the Rhodope Mts: Modelling Densities, Distribution and Population Viability to inform Conservation. Imperial College London.
- WWF-Greece, 2013. Wind farms in Thrace: updating the proposal for proper site selection., Athens, GR. Available at: https://www.wwf.gr/images/pdfs/2013_ProperSiteSelection.pdf.
- BirdLife International (2015) European Red List of Birds. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- BirdLife International (2010). Marine Important Bird Areas toolkit: standardised techniques for identifying priority sites for the conservation of seabirds at sea. BirdLife International, Cambridge UK. Version 1.2: February 2011
- Fric, J., Portolou, D., Manolopoulos, A. and T. Kastritis (2012). *Important Areas for Seabirds in Greece*. LIFE07 NAT/GR/000285 - Hellenic Ornithological Society (HOS / BirdLife Greece), Athens.
- Portolou, D. (2013). Continuation of survey and conservation of the Greek Seabirds (Phase III: 2013-2015). Reporting period: April – June 2013. Internal report - Hellenic Ornithological Society (HOS / BirdLife Greece), Athens.
- Portolou, D. (2014). Continuation of survey and conservation of the Greek Seabirds (Phase III: 2013-2015). Reporting period: January – July 2014. Internal report - Hellenic Ornithological Society (HOS / BirdLife Greece), Athens.
- Πορτόλου, Δ., Μπουρδάκης, Σ., Βλάχος, Χ., Καστρίτης, Θ. και Δημαλέξης, Τ. (επιμ.), (2009), Οι Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά της Ελλάδας: Περιοχές Προτεραιότητας για τη Διατήρηση της Βιοποικιλότητας. Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Αθήνα.
- Karamanlidis AA, de Gabriel Hernando M, Krambokoukis L, Gimenez O (2015) Evidence of a large carnivore population recovery: Counting bears in Greece. *Journal for Nature Conservation*. 27,10-17
- ORDIZ A, NAVES J, FERNANDEZ A, HUBER D, KAZCENSKY P, MERTENS A, **MERTZANIS Y**, MUSTONI A, PALAZON S, QUENETTE P, RAUER G, RODRIGUEZ C and SWENSON J.E. (2007) : Distance-based criteria to identify minimum number of brown bear females with cubs in Europe. *Ursus*, 18 (2): 158-167.
- Mertzanis Y., Giannakopoulos Al., Pilidis Ch. (2009). Brown Bear status, Pp: 387-389, in: Greek Red Data Book. Greek Zoological Society, (Legakis and Maragou,eds), 525 pp.
- Mertzanis G., Korakis G., Tsiokanos K., Aravidis Il. (2009): Expansion of brown bear range in the course of rural abandonment during the 20th century-a case study from the Pindos mountain range. Pp 330-337 in: "Woodland Cultures in Time and Space -Tales from the past, messages for the future". (Saratsi E., Burgi Mat., Johann El., Kirby K., Moreno D., Watkins Ch.eds.); Embryo Publ. 2009, ISBN 978-960-8002-53-1,400 pp.
- Petra Kaczensky, Guillaume Chapron, Manuela von Arx, Djuro Huber, Henrik Andrén, and John Linnell (2012):Status, management and distribution of large carnivores – bear, lynx, wolf &wolverine – in Europe – Technical report prepared with the assistance of Istituto di Ecologia Applicata and

with the contributions of the IUCN/SSC Large Carnivore Initiative for Europe (chair: Luigi Boitani) under contract N°070307/2012/629085/SER/B3.

- Karamanlidis AA, Straka M, Drosopoulou E, de Gabriel Hernando M, Kocijan I, Paule L, Scouras Z (2012) Genetic diversity, structure and size of an endangered brown bear population threatened by highway construction in the Pindos Mountains, Greece. *European Journal of Wildlife Research*, 58,511-522.
- Karamanlidis AA, Skrbinšek T, de Gabriel Hernando M, Krambokoukis L, Munoz-Fuentes V, Bailey Z, Nowak C, Stronen AV. (2018) History-driven population structure and asymmetric gene flow in a recovering large carnivore at the rear-edge of its European range. *Heredity*, 120(2): 168.
- MARJU KORSTEN, SIMON Y. W. HO, JOHN DAVISON, BERIT PÄHN, EGLE VULLA, MARIS ROHT, IGOR L. TUMANOV, ILPO KOJOLA, ZANETE ANDERSONE-LILLEY, JANIS OZOLINS, FRANK ZACHOS, REMUS UNICI, MALGORZATA PILOT, **YORGOS MERTZANIS**, ALEX A. VOROBIEV, NIKOLAI I. MARKOV, ALEXANDER P. SAVELJEV, ELENA A. LYAPUNOVA, ALEXEI V. ABRAMOV, PEEP MÄNNIL, HARRI VALDMANN, SERGEI V. PAZETNOV, VALENTIN S. PAZETNOV, STANISLAV V. PUTCHKOVSKIY, ALEXANDER M. RÖKOV, and URMAS SAARMA, 1,1 : (2009) Phylogeography of brown bear (*Ursus arctos*) in Eurasia based on analysis of mitochondrial DNA . *Molecular Ecology*, (18): 1963-1979.
- D. Tsaparis, N. Karaïskou, Y. Mertzanis, Al. Triantafyllidis (2014): Non-invasive genetic study and population monitoring of the brown bear (*Ursus arctos*) (Mammalia: Ursidae) in Kastoria region –Greece. *J. of Natural History*, DOI:10.1080/00222933.2013.877992
- Pylidis, C. (2015) Evaluating the status of brown bears (*Ursus arctos*) in Greece with the use of non-invasive genetics. PhD Thesis, University of Bristol, UK.
- C. PYLIDIS, MERTZANIS Y., ANIJALG P., SAARMA Ur., GIANNAKOPOULOS Al. , ILIOPOULOS Y., KRUPA A., HARRIS St. and BURKE T (2018): Gene flow helps sustain viable populations for continental Europe's largest predator the brown bear (*Ursus arctos*) in a human dominated landscape: the Greek connection , *Conservation Genetics* (**in review**) .

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV
ΣΧΟΛΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ

1) Θαλάσσια χελώνα (*Caretta caretta*) Παρατίθενται μόνο προσθήκες και διορθώσεις (εμφανίζονται με έντονα γράμματα ή διαγράμμιση) στα προτεινόμενα κείμενα που είχε στη διάθεση της η Επιτροπή Φύση 2000. Συνεπώς κατά τα λοιπά δεν υπάρχουν παρατηρήσεις.

Β) ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000 ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ, ΔΕΛΤΑ ΛΟΥΡΟΥ ΚΑΙ ΑΡΑΧΘΟΥ (ΠΕΤΡΑ, ΜΥΤΙΚΑΣ, ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ) ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ GR2110001 (ανά τύπο οικοτόπου ή / και είδος)

<i>Caretta caretta</i> (Θαλάσσια χελώνα Καρέτα)	Πληθυσμός (ως επί το πλείστον ανώριμα άτομα-subadults): Στόχος είναι ο πληθυσμός να είναι αυξανόμενος ή τουλάχιστον σταθερός (όχι λιγότερα από 500 άτομα). Ενδιαίτημα: Στόχος είναι η αποφυγή σημαντικής μείωσης της υπάρχουσας έκτασης τροφοληψίας (με εφαρμογή προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων στην ευρύτερη περιοχή). Επίσης η σύνδεση του ενδιαιτήματος με την ανοικτή θάλασσα δεν θα πρέπει να περιορίζεται/εμποδίζεται από τεχνητούς φραγμούς. Οικολογικές απαιτήσεις του είδους: Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην ευρύτερη περιοχή δεν πρέπει να επηρεάζουν δυσμενώς τον πληθυσμό του είδους εντός της περιοχής Natura (με εφαρμογή προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων στην ευρύτερη περιοχή). Στόχος επίσης είναι η αποφυγή αύξησης ρύπανσης κυρίως από τα ποτάμια που εκβάλλουν στην περιοχή (με εφαρμογή προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων στην ευρύτερη περιοχή).
--	---

Β) ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000 “ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ ΑΠΟ ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ ΕΩΣ ΒΛΑΧΑΤΑ (ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ) ΚΑΙ ΟΡΜΟΣ ΜΟΥΝΤΑ ” ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ GR2220004 (ανά τύπο οικοτόπου ή / και είδος)

<i>Caretta caretta</i> (Θαλάσσια χελώνα Καρέτα)	Πληθυσμός: - Φωλιές που τα αυγά αποτίθενται κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: ≥ 60 φωλιές/έτος (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων). - Φωλιές που τα αυγά εκκολάπτονται επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: $> 86\%$ του αριθμού των φωλιών που αποτέθηκαν κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να μην επηρεάζονται οι φωλιές κατά την επώαση (κυρίως από θήρευση και πλημμυρισμό). - Νεοσσοί που φτάνουν στη θάλασσα επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: $> 95\%$ των νεοσσών που εξήλθαν από τις φωλιές κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε οι εξερχόμενοι από τις φωλιές νεοσσοί να μην εμποδίζονται και να μην αποπροσανατολίζονται από φώτα κατά τη μετάβασή τους στη θάλασσα). - Σταθερή ή ανοδική πληθυσμιακή τάση (του ετήσιου αριθμού φωλιών) κατά την πενταετία 2016-2020. Ενδιαίτημα - Υποστηρικτικοί οικότοποι: - Ωφέλιμη επιφάνεια παραλιών ωοτοκίας (Μούντα, Αβυθος, Μεγάλη Πέτρα, Αμμες, Αι
--	--

Β) ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000 “ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ ΑΠΟ ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ ΕΩΣ ΒΛΑΧΑΤΑ (ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ) ΚΑΙ ΟΡΜΟΣ ΜΟΥΝΤΑ ” ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ GR2220004 (ανά τύπο οικοτόπου ή / και είδος)

Χέλης, Λυγιά, κ.α.): Σταθερή (επί συνολικού μήκους παραλιών ωτοκίας 3,8 km περίπου) με 100% διαθεσιμότητα κατά την νύχτα στη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων που θα ρυθμίζουν τις χρήσεις επί της παραλίας (έπιπλα θαλάσσης, κλπ.).

- Σταθερή έκταση λιβαδιών ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*) μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας: **1454,4 ha (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**
- Σταθερή έκταση υφάλων (reefs) στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας: 240,7 ha **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**

Όχληση:

- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην ξηρά δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά την ωτοκία, την επώαση των αυγών και την ασφαλή μετάβαση των νεοσσών στη θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι).**
- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά το ζευγάρισμα, την πρόσβαση των θηλυκών στην παραλία, την ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωτοκιών και την κίνηση των νεοσσών προς την ανοιχτή θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι).**

Β) ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000 ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΛΟΓΡΙΑΣ, ΔΑΣΟΣ ΣΤΡΟΦΥΛΙΑΣ ΚΑΙ ΕΛΟΣ ΛΑΜΙΑΣ, ΑΡΑΞΟΣ” ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ GR2320001 (ανά τύπο οικοτόπου ή / και είδος)

***Caretta caretta*
(Θαλάσσια χελώνα
Καρέτα)**

Οι ΕΖΔ GR2320007, ΕΖΔ GR2320001 και GR2320006 εξετάζονται ενιαία καθόσον είναι όμορες και έχουν κοινούς Στόχους Διατήρησης.

Πληθυσμός:

- Φωλιές που αποτίθενται κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: **≥55 φωλιές/έτος (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**
- Φωλιές που εκκολάπτονται επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: **>86% του αριθμού των φωλιών που αποτέθηκαν κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να μην επηρεάζονται οι φωλιές κατά την επώαση (κυρίως από θήρευση και πλημμυρισμό).**
- Νεοσσοί που φτάνουν στη θάλασσα επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: **>95% των νεοσσών που εξήλθαν από τις φωλιές κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε οι εξερχόμενοι από τις φωλιές νεοσσοί να μην εμποδίζονται και να μην**

Β) ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000 ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΛΟΓΡΙΑΣ, ΔΑΣΟΣ ΣΤΡΟΦΥΛΙΑΣ ΚΑΙ ΕΛΟΣ ΛΑΜΙΑΣ, ΑΡΑΞΟΣ” ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ GR2320001 (ανά τύπο οικοτόπου ή / και είδος)

αποπροσανατολίζονται από φώτα κατά τη μετάβασή τους στη θάλασσα).

- Σταθερή ή ανοδική-πληθυσμιακή τάση (του ετήσιου αριθμού φωλιών) κατά την πενταετία 2016-2020.

Ενδιαίτημα - Υποστηρικτικοί οικοτόποι:

- Ωφέλιμη επιφάνεια παραλιών ωτοκίας (από Καλογριά έως Αρετή): Σταθερή (επί συνολικού μήκους παραλιών ωτοκίας 21 km περίπου) με 100% διαθεσιμότητα κατά την νύχτα στη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων που θα ρυθμίζουν τις χρήσεις επί της παραλίας (έπιπλα θαλάσσης, κλπ.).
- Σταθερή έκταση αμμολόφων (sand dunes) πίσω από τις παραλίες **ωτοκίας (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**
- Σταθερή έκταση λιβαδιών ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*) μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**
- Σταθερή έκταση υφάλων (reefs) στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).

Όχληση:

- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην ξηρά δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά την ωτοκία, την επώαση των αυγών και την ασφαλή μετάβαση των νεοσσών στη θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι).**
- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά το ζευγάρωμα, την πρόσβαση των θηλυκών στην παραλία, την ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωτοκιών και την κίνηση των νεοσσών προς την ανοιχτή θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι).**

Β) ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000 “ΘΙΝΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟ ΔΑΣΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ, ΛΙΜΝΗ ΚΑΪΑΦΑ, ΣΤΡΟΦΥΛΙΑ, ΚΑΚΟΒΑΤΟΣ” ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ GR2330005 (ανά τύπο οικοτόπου ή / και είδος)

Caretta caretta
(Θαλάσσια
χελώνα Καρέτα)

Οι ΕΖΔ GR4340003 και GR4340006 εξετάζονται ενιαία καθόσον είναι όμορες και έχουν κοινούς στόχους διατήρησης.

Πληθυσμός:

- Φωλιές που αποτίθενται κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: ≥ 130 φωλιές/έτος **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**
- Φωλιές που εκκολάπτονται επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: $> 85\%$ του αριθμού των φωλιών που αποτέθηκαν κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να μην επηρεάζονται οι φωλιές κατά την επώαση (κυρίως από θήρευση και πλημμυρισμό).
- Νεοσσοί που φτάνουν στη θάλασσα επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής

Β) ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000 “ΘΙΝΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟ ΔΑΣΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ, ΛΙΜΝΗ ΚΑΪΑΦΑ, ΣΤΡΟΦΥΛΙΑ, ΚΑΚΟΒΑΤΟΣ” ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ GR2330005 (ανά τύπο οικοτόπου ή / και είδος)

περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: >90% των νεοσσών που εξήλθαν από τις φωλιές κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε οι εξερχόμενοι από τις φωλιές νεοσσοί να μην εμποδίζονται και να μην αποπροσανατολίζονται από φώτα κατά τη μετάβασή τους στη θάλασσα).

- Σταθερή ή ανοδική πληθυσμιακή τάση (του ετήσιου αριθμού φωλιών) κατά την πενταετία 2016-2020.

Ενδιαίτημα - Υποστηρικτικοί οικοτόποι:

- Ωφέλιμη επιφάνεια παραλιών ωτοκίας (από Κακόβατο έως Ανεμοχώρι): Σταθερή (επί συνολικού μήκους παραλιών ωτοκίας 17 km περίπου) με 100% διαθεσιμότητα κατά την νύχτα στη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων που θα ρυθμίζουν τις χρήσεις επί της παραλίας (έπιπλα θαλάσσης, κλπ.).
- Σταθερή έκταση αμμολόφων (sand dunes) πίσω από τις παραλίες ωτοκίας: 791,6 ha **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.
- Σταθερή έκταση λιβαδιών ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*) μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.
- Σταθερή έκταση υφάλων (reefs) στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.

Όχληση:

- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην ξηρά δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά την ωτοκία, την επώαση των αυγών και την ασφαλή μετάβαση των νεοσσών στη θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι)**.
- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά το ζευγάρισμα, την πρόσβαση των θηλυκών στην παραλία, την ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωτοκιών και την κίνηση των νεοσσών προς την ανοιχτή θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι)**.

Β) ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000 “ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΟΤΥΧΙ, ΒΡΙΝΙΑ” ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ GR2330006 (ανά τύπο οικοτόπου ή / και είδος)

Caretta caretta
(Θαλάσσια
χελώνα
Καρέτα)

Οι ΕΖΔ GR2330007, ΕΖΔ GR2320001 και GR2330006 εξετάζονται ενιαία καθόσον είναι όμορες και έχουν κοινούς Στόχους Διατήρησης.

Πληθυσμός:

- Φωλιές που αποτίθενται κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: ≥55 φωλιές/έτος **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.
- Φωλιές που εκκολάπτονται επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: >86% του αριθμού των φωλιών που αποτέθηκαν κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων

Β) ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000 “ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΟΤΥΧΙ, ΒΡΙΝΙΑ” ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ GR2330006 (ανά τύπο οικοτόπου ή / και είδος)

- προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να μην επηρεάζονται οι φωλιές κατά την επώαση (κυρίως από θήρευση και πλημμυρισμό).
- Νεοσσοί που φτάνουν στη θάλασσα επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: >95% των νεοσσών που εξήλθαν από τις φωλιές κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε οι εξερχόμενοι από τις φωλιές νεοσσοί να μην εμποδίζονται και να μην αποπροσανατολίζονται από φώτα κατά τη μετάβασή τους στη θάλασσα).
 - Σταθερή ή ανοδική πληθυσμιακή τάση (του ετήσιου αριθμού φωλιών) κατά την πενταετία 2016-2020.

Ενδιαίτημα - Υποστηρικτικοί οικοτόποι:

- Ωφέλιμη επιφάνεια παραλιών ωτοκίας (από Καλογριά έως Αρετή): Σταθερή (επί συνολικού μήκους παραλιών ωτοκίας 21 km περίπου) με 100% διαθεσιμότητα κατά την νύχτα στη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων που θα ρυθμίζουν τις χρήσεις επί της παραλίας (έπιπλα θαλάσσης, κλπ.).
- Σταθερή έκταση αμμολόφων (sand dunes) πίσω από τις παραλίες **ωτοκίας (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.
- Σταθερή έκταση λιβαδιών ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*) μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.
- Σταθερή έκταση υφάλων (reefs) στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.

Όχληση:

- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην ξηρά δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά την ωτοκία, την επώαση των αυγών και την ασφαλή μετάβαση των νεοσσών στη θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι)**.
- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά το ζευγάρι, την πρόσβαση των θηλυκών στην παραλία, την ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωτοκιών και την κίνηση των νεοσσών προς την ανοιχτή θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι)**.

Β) ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000 “ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ ΑΠΟ ΑΚΡ. ΚΥΛΛΗΝΗ ΕΩΣ ΤΟΥΜΠΙ - ΚΑΛΟΓΡΙΑ” ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ GR2330007 (ανά τύπο οικοτόπου ή / και είδος)

Caretta caretta Οι ΕΖΔ GR2330007, ΕΖΔ GR2320001 και GR2330006 εξετάζονται ενιαία καθόσον είναι όμορες και έχουν κοινούς Στόχους Διατήρησης.

(Θαλάσσια

χελώνα Καρέτα)

Πληθυσμός:

- Φωλιές που αποτίθενται κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: ≥55 φωλιές/έτος **(με εφαρμογή κατάλληλων**

Β) ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000 “ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ ΑΠΟ ΑΚΡ. ΚΥΛΛΗΝΗ ΕΩΣ ΤΟΥΜΠΙ - ΚΑΛΟΓΡΙΑ” ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ GR2330007 (ανά τύπο οικοτόπου ή / και είδος)

προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).

- Φωλιές που εκκολάπτονται επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: >86% του αριθμού των φωλιών που αποτέθηκαν κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να μην επηρεάζονται οι φωλιές κατά την επώαση (κυρίως από θήρευση και πλημμυρισμό)).
- Νεοσσοί που φτάνουν στη θάλασσα επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: >95% των νεοσσών που εξήλθαν από τις φωλιές κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε οι εξερχόμενοι από τις φωλιές νεοσσοί να μην εμποδίζονται και να μην αποπροσανατολίζονται από φώτα κατά τη μετάβασή τους στη θάλασσα).
- Σταθερή ή ανοδική πληθυσμιακή τάση (του ετήσιου αριθμού φωλιών) κατά την πενταετία 2016-2020.

Ενδιαίτημα - Υποστηρικτικοί οικοτόποι:

- Ωφέλιμη επιφάνεια παραλιών ωτοκίας (από Καλογριά έως Αρετή): Σταθερή (επί συνολικού μήκους παραλιών ωτοκίας 21 km περίπου) με 100% διαθεσιμότητα κατά την νύχτα στη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων που θα ρυθμίζουν τις χρήσεις επί της παραλίας (έπιπλα θαλάσσης, κλπ.)).
- Σταθερή έκταση αμμολόφων (sand dunes) πίσω από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**
- Σταθερή έκταση λιβαδιών ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*) μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**
- Σταθερή έκταση υφάλων (reefs) στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**

Όχληση:

- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην ξηρά δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά την ωτοκία, την επώαση των αυγών και την ασφαλή μετάβαση των νεοσσών στη θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι).**
- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά το ζευγάρισμα, την πρόσβαση των θηλυκών στην παραλία, την ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωτοκικών και την κίνηση των νεοσσών προς την ανοιχτή θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι).**

Β) ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000 “ΕΚΒΟΛΕΣ ΕΥΡΩΤΑ” ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ GR2540003 (ανά τύπο οικοτόπου ή / και είδος)

Caretta caretta

Πληθυσμός:

- Φωλιές που αποτίθενται κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος

Β) ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000 "ΕΚΒΟΛΕΣ ΕΥΡΩΤΑ" ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ GR2540003 (ανά τύπο οικοτόπου ή / και είδος)

**(Θαλάσσια
χελώνα Καρέτα)**

όρος πενταετίας 2016-2020: **≥98 φωλιές/έτος (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**

- Φωλιές που εκκολάπτονται επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: **>90%** του αριθμού των φωλιών που αποτέθηκαν κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να μην επηρεάζονται οι φωλιές κατά την επώαση (κυρίως από θήρευση και πλημμυρισμό).
-
- Νεοσσοί που φτάνουν στη θάλασσα επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: **>95%** των νεοσσών που εξήλθαν από τις φωλιές κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε οι εξερχόμενοι από τις φωλιές νεοσσοί να μην εμποδίζονται και να μην αποπροσανατολίζονται από φώτα κατά τη μετάβασή τους στη θάλασσα).
- Σταθερή ή ανοδική πληθυσμιακή τάση (του ετήσιου αριθμού φωλιών) κατά την πενταετία 2016-2020.

Ενδιαίτημα - Υποστηρικτικοί οικότοποι:

- Ωφέλιμη επιφάνεια παραλιών ωτοκίας (παραλία Ευρώτα): Σταθερή (επί συνολικού μήκους παραλιών ωτοκίας 13 km περίπου) με **100%** διαθεσιμότητα κατά την νύχτα στη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων που θα ρυθμίζουν τις χρήσεις επί της παραλίας (έπιπλα θαλάσσης, κλπ.).
-
- Σταθερή έκταση αμμολόφων (sand dunes) πίσω από τις παραλίες ωτοκίας: 503,9 ha **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**
- Σταθερή έκταση λιβαδιών ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*) μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**
- Σταθερή έκταση υφάλων (reefs) στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**

Όχληση:

- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην ξηρά δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά την ωτοκία, την επώαση των αυγών και την ασφαλή μετάβαση των νεοσσών στη θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι).**
- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά το ζευγάρισμα, την πρόσβαση των θηλυκών στην παραλία, την ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωτοκιών και την κίνηση των νεοσσών προς την ανοιχτή θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι).**

Β) ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000 "ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΠΥΛΟΥ (ΔΙΒΑΡΙ) ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΣΦΑΚΤΗΡΙΑ, ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ " ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ GR2550004 (ανά τύπο οικοτόπου ή / και είδος)

Caretta caretta
(Θαλάσσια
χελώνα Καρέτα)

Πληθυσμός:

- Φωλιές που αποτίθενται κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: ≥ 21 φωλιές/έτος **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.
- Φωλιές που εκκολάπτονται επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: $>95\%$ του αριθμού των φωλιών που αποτέθηκαν κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να μην επηρεάζονται οι φωλιές κατά την επώαση (κυρίως από θήρευση και πλημμυρισμό).
- Νεοσσοί που φτάνουν στη θάλασσα επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: $>99\%$ των νεοσσών που εξήλθαν από τις φωλιές κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε οι εξερχόμενοι από τις φωλιές νεοσσοί να μην εμποδίζονται και να μην αποπροσανατολίζονται από φώτα κατά τη μετάβασή τους στη θάλασσα)**.
- Σταθερή ή ανοδική πληθυσμιακή τάση (του ετήσιου αριθμού φωλιών) κατά την πενταετία 2016-2020.

Ενδιαίτημα - Υποστηρικτικοί οικοτόποι:

- Ωφέλιμη επιφάνεια παραλιών ωτοκίας (Ρωμανού, Γλυφαδάκι, Πετροχώρι, Άγιος Νικόλαος, Αλμυρόλακκα, Βοιδοκοιλιά): Σταθερή (επί συνολικού μήκους παραλιών ωτοκίας 4,7 km περίπου) με 100% διαθεσιμότητα κατά την νύχτα στη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων που θα ρυθμίζουν τις χρήσεις επί της παραλίας (έπιπλα θαλάσσης, κλπ.).
- Σταθερή έκταση αμμολόφων (sand dunes) πίσω από τις παραλίες ωτοκίας: 97,2 ha **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.
- Σταθερή έκταση λιβαδιών ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*) μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.
- Σταθερή έκταση υφάλων (reefs) στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.

Όχληση:

- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην ξηρά δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά την ωτοκία, την επώαση των αυγών και την ασφαλή μετάβαση των νεοσσών στη θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι)**.
- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά το ζευγάρισμα, την πρόσβαση των θηλυκών στην παραλία, την ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωτοκιών και την κίνηση των νεοσσών προς την ανοιχτή θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι)**.

Β) ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000 "ΘΙΝΕΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ (ΝΕΟΧΩΡΙ – ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ)" ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ GR2550005 (ανά τύπο οικοτόπου ή / και είδος)

Caretta caretta
(Θαλάσσια
χελώνα Καρέτα)

Πληθυσμός:

- Φωλιές που αποτίθενται κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: ≥ 1140 φωλιές/έτος **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.
- Φωλιές που εκκολάπτονται επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: $>86\%$ του αριθμού των φωλιών που αποτέθηκαν κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να μην επηρεάζονται οι φωλιές κατά την επώαση (κυρίως από θήρευση και πλημμυρισμό).
- Νεοσσοί που φτάνουν στη θάλασσα επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: $>90\%$ των νεοσσών που εξήλθαν από τις φωλιές κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε οι εξερχόμενοι από τις φωλιές νεοσσοί να μην εμποδίζονται και να μην αποπροσανατολίζονται από φώτα κατά τη μετάβασή τους στη θάλασσα)**.
- Σταθερή ή ανοδική πληθυσμιακή τάση (του ετήσιου αριθμού φωλιών) κατά την πενταετία 2016-2020.

Ενδιαίτημα - Υποστηρικτικοί οικοτόποι:

- Ωφέλιμη επιφάνεια παραλιών ωτοκίας (από Κυπαρισσία έως Νεοχώρι): Σταθερή (επί συνολικού μήκους παραλιών ωτοκίας 18 km περίπου) με 100% διαθεσιμότητα κατά την νύχτα στη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων που θα ρυθμίζουν τις χρήσεις επί της παραλίας (έπιπλα θαλάσσης, κλπ.).
- Σταθερή έκταση αμμολόφων (sand dunes) πίσω από τις παραλίες ωτοκίας: 377,9 ha **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.
- Σταθερή έκταση λιβαδιών ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*) μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.
- Σταθερή έκταση υφάλων (reefs) στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.

Όχληση:

- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην ξηρά δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά την ωτοκία, την επώαση των αυγών και την ασφαλή μετάβαση των νεοσσών στη θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι)**.
- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά το ζευγάρισμα, την πρόσβαση των θηλυκών στην παραλία, την ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωτοκικών και την κίνηση των νεοσσών προς την ανοιχτή θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι)**.

Caretta caretta

**(Θαλάσσια
χελώνα Καρέτα)**

Πληθυσμός:

- Φωλιές που αποτίθενται κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: **≥45φωλιές/έτος (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**
- Φωλιές που εκκολάπτονται επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: **>85% του αριθμού των φωλιών που αποτέθηκαν κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να μην επηρεάζονται οι φωλιές κατά την επώαση (κυρίως από ~~θήρευση~~ και πλημμυρισμό και ποδοπάτημα)).**
- Νεοσσοί που φτάνουν στη θάλασσα επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: **>95% των νεοσσών που εξήλθαν από τις φωλιές κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε οι εξερχόμενοι από τις φωλιές νεοσσοί να μην εμποδίζονται και να μην αποπροσανατολίζονται από φώτα κατά τη μετάβασή τους στη θάλασσα).**
- Σταθερή ή ανοδική πληθυσμιακή τάση (του ετήσιου αριθμού φωλιών) κατά την πενταετία 2016-2020.

Ενδιαίτημα - Υποστηρικτικοί οικότοποι:

- Ωφέλιμη επιφάνεια παραλιών ωτοκίας (από Κομμό έως αεροπορική βάση Τυμπακίου): Σταθερή (επί συνολικού μήκους παραλιών ωτοκίας 5 km περίπου) με **100% διαθεσιμότητα κατά την νύχτα στη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων που θα ρυθμίζουν τις χρήσεις επί της παραλίας (έπιπλα θαλάσσης, κλπ.).**
- Σταθερή έκταση αμμολόφων (sand dunes) πίσω από τις παραλίες ωτοκίας: **0,66 ha (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**
- Σταθερή έκταση λιβαδιών ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*) μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**
- Σταθερή έκταση υφάλων (reefs) στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**

Όχληση:

- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην ξηρά δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά την ωτοκία, την επώαση των αυγών και την ασφαλή μετάβαση των νεοσσών στη θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι).**
- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά το ζευγάρωμα, την πρόσβαση των θηλυκών στην παραλία, την ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωτοκιών και την κίνηση των νεοσσών προς την ανοιχτή θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι).**

Β) ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000 "ΠΡΑΣΣΑΝΟ ΦΑΡΑΓΓΙ – ΠΑΤΣΟΣ – ΣΦΑΚΟΡΥΑΚΟ ΡΕΜΑ – ΠΑΡΑΛΙΑ ΡΕΘΥΜΝΟΥ ΚΑΙ ΕΚΒΟΛΗ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ, ΑΚΡΩΤΗΡΙΑ ΛΙΑΝΟΣ ΚΑΒΟΣ - ΠΕΡΙΒΟΛΙΑ " ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ GR4330004 (ανά τύπο οικοτόπου ή / και είδος)

Caretta caretta

**(Θαλάσσια
χελώνα Καρέτα)**

Πληθυσμός:

- Φωλιές που αποτίθενται κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: ≥ 174 φωλιές/έτος **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.
- Φωλιές που εκκολάπτονται επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: $>90\%$ του αριθμού των φωλιών που αποτέθηκαν κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να μην επηρεάζονται οι φωλιές κατά την επώαση (κυρίως από πλημμυρισμό **και ποδοπάτημα**)).
- Νεοσσοί που φτάνουν στη θάλασσα επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: $>90\%$ των νεοσσών που εξήλθαν από τις φωλιές κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε οι εξερχόμενοι από τις φωλιές νεοσσοί να μην εμποδίζονται και να μην αποπροσανατολίζονται από φώτα κατά τη μετάβασή τους στη θάλασσα)**.
- Σταθερή ή ανοδική πληθυσμιακή τάση (του ετήσιου αριθμού φωλιών) κατά την πενταετία 2016-2020.

Ενδιαίτημα - Υποστηρικτικοί οικοτόποι:

- Ωφέλιμη επιφάνεια παραλιών ωτοκίας (από Περιβόλια έως Σκαλέτα): Σταθερή (επί συνολικού μήκους παραλιών ωτοκίας 9 km περίπου) με 100% διαθεσιμότητα κατά την νύχτα στη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων που θα ρυθμίζουν τις χρήσεις επί της παραλίας (έπιπλα θαλάσσης, κλπ.).
- Σταθερή έκταση αμμολόφων (sand dunes) πίσω από τις παραλίες ωτοκίας: 4,1 ha **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.
- Σταθερή έκταση λιβαδιών ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*) μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.
- Σταθερή έκταση υφάλων (reefs) στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.

Όχληση:

- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην ξηρά δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά την ωτοκία, την επώαση των αυγών και την ασφαλή μετάβαση των νεοσσών στη θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι)**.
- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά το ζευγάρισμα, την πρόσβαση των θηλυκών στην παραλία, την ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωτοκιών και την κίνηση των νεοσσών προς την ανοιχτή θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι)**.

Β) ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000 "ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΡΟΔΟΠΟΥ – ΠΑΡΑΛΙΑ ΜΑΛΕΜΕ" ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ GR4340003 (ανά τύπο οικοτόπου ή / και είδος)

Caretta caretta
(Θαλάσσια
χελώνα Καρέτα)

Οι ΕΖΔ GR4340003 και GR4340006 εξετάζονται ενιαία καθόσον είναι όμορες και έχουν κοινούς Στόχους Διατήρησης.

Πληθυσμός:

- Φωλιές που αποτίθενται κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: ≥ 35 φωλιές/έτος **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.
- Φωλιές που εκκολάπτονται επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: $>84\%$ του αριθμού των φωλιών που αποτέθηκαν κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να μην επηρεάζονται οι φωλιές κατά την επώαση (κυρίως από πλημμυρισμό και ποδοπάτημα)).
- Νεοσσοί που φτάνουν στη θάλασσα επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: $>90\%$ των νεοσσών που εξήλθαν από τις φωλιές κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε οι εξερχόμενοι από τις φωλιές νεοσσοί να μην εμποδίζονται και να μην αποπροσανατολίζονται από φώτα κατά τη μετάβασή τους στη θάλασσα).
- Σταθερή ή ανοδική πληθυσμιακή τάση (του ετήσιου αριθμού φωλιών) κατά την πενταετία 2016-2020.

Ενδιαίτημα - Υποστηρικτικοί οικοτόποι:

- Ωφέλιμη επιφάνεια παραλιών ωτοκίας (από Κολυμπάρι έως Αγία Μαρίνα): Σταθερή (επί συνολικού μήκους παραλιών ωτοκίας 9 km περίπου) με 100% διαθεσιμότητα κατά την νύχτα στη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων που θα ρυθμίζουν τις χρήσεις επί της παραλίας (έπιπλα θαλάσσης, κλπ.).
-
- Σταθερή έκταση αμμολόφων (sand dunes) πίσω από τις παραλίες ωτοκίας: 121 ha **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.
- Σταθερή έκταση λιβαδιών ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*) μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.
- Σταθερή έκταση υφάλων (reefs) στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων)**.

Όχληση:

- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην ξηρά δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά την ωτοκία, την επώαση των αυγών και την ασφαλή μετάβαση των νεοσσών στη θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι)**.
- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά το ζευγάρωμα, την πρόσβαση των θηλυκών στην παραλία, την ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωτοκιών και την κίνηση των νεοσσών προς την ανοιχτή θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι)**.

Β) ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000 "ΛΙΜΝΗ ΑΓΙΑΣ – ΠΛΑΤΑΝΙΑΣ ΡΕΜΑ ΚΑΙ ΕΚΒΟΛΗ ΚΕΡΙΤΗ – ΚΟΙΛΑΔΑ ΦΑΣΑ" ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ GR4340006 (ανά τύπο οικοτόπου ή / και είδος)

Caretta caretta
(Θαλάσσια
χελώνα Καρέτα)

Οι ΕΖΔ GR4340003 και GR4340006 εξετάζονται ενιαία καθόσον είναι όμορες και έχουν κοινούς Στόχους Διατήρησης.

Πληθυσμός:

- Φωλιές που αποτίθενται κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: **≥ 35 φωλιές/έτος (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**
- Φωλιές που εκκολάπτονται επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: **> 84%** του αριθμού των φωλιών που αποτέθηκαν κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να μην επηρεάζονται οι φωλιές κατά την επώαση (κυρίως από πλημμυρισμό και ποδοπάτημα).
- Νεοσσοί που φτάνουν στη θάλασσα επιτυχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου: Μέσος όρος πενταετίας 2016-2020: **> 90%** των νεοσσών που εξήλθαν από τις φωλιές κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε οι εξερχόμενοι από τις φωλιές νεοσσοί να μην εμποδίζονται και να μην αποπροσανατολίζονται από φώτα κατά τη μετάβασή τους στη θάλασσα).
- Σταθερή ή ανοδική πληθυσμιακή τάση (του ετήσιου αριθμού φωλιών) κατά την πενταετία 2016-2020.

Ενδιαίτημα - Υποστηρικτικοί οικότοποι:

- Ωφέλιμη επιφάνεια παραλιών ωτοκίας (από Κολυμπάρι έως Αγία Μαρίνα): Σταθερή (επί συνολικού μήκους παραλιών ωτοκίας **9 km** περίπου) με 100% διαθεσιμότητα κατά την νύχτα στη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (με εφαρμογή κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων που θα ρυθμίζουν τις χρήσεις επί της παραλίας (έπιπλα θαλάσσης, κλπ).
- Σταθερή έκταση αμμολόφων (sand dunes) πίσω από τις παραλίες ωτοκίας: **121 ha (με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**
- Σταθερή έκταση λιβαδιών ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*) μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**
- Σταθερή έκταση υφάλων (reefs) στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων).**

Όχληση:

- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην ξηρά δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά την ωτοκία, την επώαση των αυγών και την ασφαλή μετάβαση των νεοσσών στη θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι).**
- Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο θαλάσσιο χώρο μπροστά από τις παραλίες ωτοκίας δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά το ζευγάρωμα, την πρόσβαση των θηλυκών στην παραλία, την ανάπαυση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωτοκιών και την κίνηση των νεοσσών προς την ανοιχτή θάλασσα **(με εφαρμογή κατάλληλων προστατευτικών και διαχειριστικών μέτρων ώστε να εκπληρούνται οι παραπάνω πληθυσμιακές παράμετροι).**

2) Ορνιθοπανίδα

Όσον αφορά στα 5 είδη θαλασσοπουλιών (*Larus audouinii*, *Phalacrocorax aristotelis desmarestii*, *Calonectris diomedea*, *Puffinus yelkouan*, *Hydrobates pelagicus*) οι ειδικοί στόχοι είναι οι ίδιοι για όλα τα είδη και όλες τις ΖΕΠ και δεν διαφοροποιούνται ανάλογα με το καθεστώς παρουσίας κάθε είδους στην περιοχή. Συγκεκριμένα, όταν η περιοχή φιλοξενεί αναπαραγωγικούς πληθυσμούς θαλασσοπουλιών, οι στόχοι θα πρέπει να σχετίζονται με απειλές που αφορούν το χερσαίο τμήμα (ακτές και νησίδες) όπου βρίσκονται οι αποικίες αλλά και τον θαλάσσιο χώρο όπου τρέφονται, ξεκουράζονται και κουρνιάζουν τα είδη αυτά. Σε περιοχές από όπου τα είδη περνούν μόνο κατά τη μετανάστευση ή τρέφονται κατά την αναπαραγωγική περίοδο, οι στόχοι θα πρέπει να εστιάζουν στον θαλάσσιο χώρο (τυχαία παγίδευση σε αλιευτικά εργαλεία, θαλάσσια ρύπανση, θαλάσσιες μεταφορές). Σχετικά με τους προτεινόμενους ειδικούς στόχους για τα θαλασσοπούλια, προτείνονται οι παρακάτω αλλαγές:

Πληθυσμός	Πυκνότητα αναπαραγόμενου πληθυσμού	Όχι σημαντική μείωση αναπαραγωγικού πληθυσμού κάτω από την τιμή FRV μέσω: 1. Της προστασίας των αποικιών αναπαραγωγής του Θαλασσοκόρακα, σε ακτές και νησίδες από την δόμηση, ανάπτυξη ΑΠΕ, πλατφόρμες εξόρυξης υδρογονανθράκων, ανάπτυξη ιχθυοκαλλιεργειών, κλπ. 2. Της προστασίας των αποικιών αναπαραγωγής του Θαλασσοκόρακα, από την ανθρώπινη όχληση. 3. Της προστασίας και διαχείρισης των αποικιών αναπαραγωγής και των οικοτόπων που τις φιλοξενούν και της απαγόρευσης της εισαγωγής εδαφόβιων θηρευτών σε ακατοίκητες νησίδες 4. Της αποτροπής της χημικής ρύπανσης, του ευτροφισμού που οδηγεί σε εξάρσεις φυτοπλαγκτού και της δημιουργίας πετρελαιοκηλίδων στη θάλασσα και στις ακτές 5. Της αποτροπής της τυχαίας παγίδευσης του Θαλασσοκόρακα σε αλιευτικά εργαλεία και μείωση της υπεραλίευσης 6. Της διασφάλισης της διατήρησης του Θαλασσοκόρακα, κατά την εφαρμογή του πλαισίου ανάπτυξης του τουρισμού και του αγροτουρισμού 7. Της προώθησης μεθόδων παραγωγής που συμβάλλουν στη διατήρηση του Θαλασσοκόρακα, των φυσικών οικοσυστημάτων και του αγροτικού τοπίου 8. Του ελέγχου των πληθυσμών ξενικών ειδών εισβολέων και αυτόχθονων προβληματικών ειδών στις αποικίες αναπαραγωγής του Θαλασσοκόρακα σε ακτές και νησίδες
Ενδιαίτημα - Εύρος εξάπλωσης	Έκταση ενδιαιτήματος	Αποφυγή σημαντικής μείωσης έκτασης του ενδιαιτήματος μέσω: 1. Προώθησης μεθόδων παραγωγής που συμβάλλουν στη διατήρηση του Θαλασσοκόρακα, των φυσικών οικοσυστημάτων και του αγροτικού τοπίου 2. Δράσεων διατήρησης συγκεκριμένων αγροτικών τοπίων και των γνωρισμάτων τους 3. Διατήρησης των λειτουργιών του τοπίου ως προς το Θαλασσοκόρακα 4. Προστασίας των αποικιών αναπαραγωγής του Θαλασσοκόρακα, σε ακτές και νησίδες από την δόμηση,

ανάπτυξη ΑΠΕ, ανάπτυξη ιχθυοκαλλιέργειών, κλπ.

Οικολογικές απαιτήσεις είδους	Εύρος Εξάπλωσης	Όχι σημαντική μείωση του εύρους εξάπλωσης κάτω από την τιμή ETA μέσω : 1. Της προστασίας των αποικιών αναπαραγωγής του Θαλασσοκόρακα από την ανθρώπινη όχληση. 2. Της προστασίας και διαχείρισης των αποικιών αναπαραγωγής και των οικοτόπων που τις φιλοξενούν και της απαγόρευσης της εισαγωγής εδαφόβιων θηρευτών σε ακατοίκητες νησίδες 3. Της προστασίας των αποικιών αναπαραγωγής του Θαλασσοκόρακα σε ακτές και νησίδες 4. Της αποτροπής της χημικής ρύπανσης και της δημιουργίας πετρελαιοκηλίδων στη θάλασσα 5. Της διασφάλισης της διατήρησης του Θαλασσοκόρακα κατά την εφαρμογή του πλαισίου ανάπτυξης του οικοτουρισμού και του αγροτουρισμού 6. Της προώθησης μεθόδων παραγωγής που συμβάλλουν στη διατήρηση του Θαλασσοκόρακα των φυσικών οικοσυστημάτων και του αγροτικού τοπίου 7. Του ελέγχου των πληθυσμών ξενικών ειδών εισβολέων και αυτόχθονων προβληματικών ειδών
	Διαθέσιμη Βιομάζα	Αποφυγή σημαντικής μείωσης των τροφικών διαθέσιμων μέσω: 1. Της αποτροπής της χημικής ρύπανσης, του ευτροφισμού που οδηγεί σε εξάρσεις φυτοπλαγκτού και της δημιουργίας πετρελαιοκηλίδων στη θάλασσα 2. Της προώθησης μεθόδων παραγωγής που συμβάλλουν στη διατήρηση του Θαλασσοκόρακα των φυσικών οικοσυστημάτων και του αγροτικού τοπίου, συμπεριλαμβανομένου μέτρων που μειώνουν την τυχαία παγίδευση σε αλιευτικά εργαλεία και της μείωσης της υπεραλίευσης 3. Της κατάρτισης στοχευμένων ομάδων παραγωγικών τομέων (κτηνοτρόφοι, αλιείς κ.ά.)
	Όχληση στις περιοχές αναπαραγωγής	Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες θα πρέπει να λαμβάνουν χώρα σε τέτοιο επίπεδο που να μην επηρεάζουν δυσμενώς τον πληθυσμό του είδους εντός της περιοχής Natura και αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω και της κατάρτισης στοχευμένων ομάδων παραγωγικών τομέων (κτηνοτρόφοι, αλιείς, τουρίστες κ.ά.)

Όσον αφορά στο είδος Κιρκινέζι (*Falco naumanni*) στους ειδικούς στόχους διατήρησης/επιχειρησιακός στόχος (διασφάλιση ΙΚΔ) προτείνεται να συμπεριληφθούν τα παρακάτω στις περιοχές (GR1420012 – Φάρσαλα, GR1420011 – Θεσσαλικός Κάμπος και GR1420013 – Τύρναβος):

Εξειδικευμένος στόχος διατήρησης/επιχειρησιακός στόχος (Διασφάλιση ΙΚΔ)

Όχι σημαντική μείωση αναπαραγωγικού πληθυσμού κάτω από την τιμή ΕΤΑ μέσω:

1. Έρευνας για την επίδραση των αγροχημικών στα έντομα είδη λείας του Κιρκινεζιού
2. Της εφαρμογής προγράμματος εγκατάστασης τεχνητών φωλιών, για το Κιρκινέζι.
3. Της προστασίας και διαχείρισης των αποικιών αναπαραγωγής του Κιρκινεζιού και των οικοτόπων που τις φιλοξενούν
4. Προώθησης μεθόδων παραγωγής που συμβάλλουν στη διατήρηση του Κιρκινεζιού, των φυσικών οικοσυστημάτων και του αγροτικού τοπίου
5. Του ελέγχου των πληθυσμών ξενικών ειδών-εισβολέων και αυτόχθονων προβληματικών ειδών, όσον αφορά στον ανταγωνισμό με το κιρκινέζι για τις διαθέσιμες θέσεις φωλεοποίησης
6. Της εφαρμογής συνιστώμενων πρακτικών καλλιέργειας. Χρήση ελληνικών ποικιλιών κριθαριού, Συστηματοποίηση της αμειψισποράς
7. Του ελέγχου και της ρύθμισης στη χρήση των αγροχημικών

- Προστασία των θέσεων διανυκτέρευσης –καταφυγίων (κουρνιες)

Αποφυγή σημαντικής μείωσης έκτασης του ενδιαιτήματος μέσω:

1. Της εφαρμογής προγράμματος εγκατάστασης τεχνητών φωλιών, για το Κιρκινέζι.
2. Της προστασίας και διαχείρισης των αποικιών αναπαραγωγής του Κιρκινεζιού και των οικοτόπων που τις φιλοξενούν
3. Προώθησης μεθόδων παραγωγής που συμβάλλουν στη διατήρηση του Κιρκινεζιού, των φυσικών οικοσυστημάτων και του αγροτικού τοπίου
4. Του ελέγχου των πληθυσμών ξενικών ειδών εισβολέων και αυτόχθονων προβληματικών ειδών, όσον αφορά στον ανταγωνισμό με το κιρκινέζι για τις διαθέσιμες θέσεις φωλεοποίησης
5. Της εφαρμογής συνιστώμενων πρακτικών καλλιέργειας Χρήση ελληνικών ποικιλιών κριθαριού, Συστηματοποίηση της αμειψισποράς, Μη συγκομιδή παραγωγής μέρους της γεωργικής έκτασης (τουλάχιστον 10%) για ικανή περίοδο
6. Του ελέγχου και της ρύθμισης στη χρήση των αγροχημικών

- Χρήση μειγμάτων αγρωστωδών –ψυχανθών για δημιουργία λειμώνων στις γειτονικές λοφώδεις περιοχές
- Δημιουργία Φυτοφρακτών

Όσον αφορά τον Μαυροπετρίτη (*Falco eleonora*):

Πρέπει να συμπεριληφθούν στα μέτρα για τη διασφάλιση της ΙΚΔ:

Πυκνότητα αναπαραγόμενου πληθυσμού

- Η προστασία των αποικιών αναπαραγωγής του Μαυροπετρίτη, σε ακτές και νησίδες από την δόμηση, ανάπτυξη ΑΠΕ, πλατφόρμες εξόρυξης υδρογονανθράκων, ανάπτυξη ιχθυοκαλλιεργειών, κλπ.
- Ο έλεγχος των πληθυσμών ξενικών ειδών εισβολέων και αυτόχθονων προβληματικών ειδών στις αποικίες αναπαραγωγής του Μαυροπετρίτη σε ακτές και νησίδες
- Η απαγόρευση της εισαγωγής εδαφόβιων θηρευτών σε ακατοίκητες νησίδες
- Η διατήρηση του είδους κατά την εφαρμογή του πλαισίου ανάπτυξης του οικουρισμού και του αγροτουρισμού
- Μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

Έκταση ενδιαιτήματος

- Η προστασία των θέσεων αναπαραγωγής του Μαυροπετρίτη από την ανθρώπινη όχληση
- Ο έλεγχος των πληθυσμών ξενικών ειδών εισβολέων και αυτόχθονων προβληματικών ειδών στις αποικίες αναπαραγωγής του Μαυροπετρίτη σε ακτές και νησίδες

Όσον αφορά τον Σπιζαετό (*Aquila fasciata*):

Να προστεθεί στα μέτρα διασφάλισης της ΙΚΔ

Πυκνότητα αναπαραγόμενου πληθυσμού

- Η μείωση των θανάτων από ηλεκτροπληξία στα εναέρια δίκτυα διανομής ηλεκτρικής ενέργειας

Όσον αφορά το Χρυσογέρακο (*Falco biarmicus*):

Να προστεθεί στα μέτρα διασφάλισης της ΙΚΔ

Πυκνότητα αναπαραγόμενου πληθυσμού

- Η διασφάλιση της διατήρησης του Χρυσογέρακου κατά την εφαρμογή του πλαισίου ανάπτυξης του οικοτουρισμού και του αγροτουρισμού.

Έκταση ενδιαιτήματος

- Η διατήρηση της έκτασης του ενδιαιτήματος η προστασία των θέσεων αναπαραγωγής του Χρυσογέρακου από την ανθρώπινη όχληση

Όσον αφορά την Αετογερακίνα (*Buteo rufinus*):

Να προστεθεί στα μέτρα διασφάλισης της ΙΚΔ

Πυκνότητα αναπαραγόμενου πληθυσμού

- Η μείωση των θανάτων από ηλεκτροπληξία στα εναέρια δίκτυα διανομής ηλεκτρικής ενέργειας.
- Η μείωση των θανάτων από πρόσκρουση σε ανεμογεννήτριες

Όσον αφορά το Φιδαιτό (*Circaetus gallicus*):

Να προστεθεί στα μέτρα διασφάλισης της ΙΚΔ

Πυκνότητα αναπαραγόμενου πληθυσμού

- Η μείωση των θανάτων από ηλεκτροπληξία στα εναέρια δίκτυα διανομής ηλεκτρικής ενέργειας.
- Η μείωση των θανάτων από πρόσκρουση σε ανεμογεννήτριες

Όσον αφορά τον Μπούφο (*Bubo bubo*):

Να προστεθεί στα μέτρα διασφάλισης της ΙΚΔ

Πυκνότητα αναπαραγόμενου πληθυσμού

- Η μείωση των θανάτων από ηλεκτροπληξία στα εναέρια δίκτυα διανομής ηλεκτρικής ενέργειας.

Όσον αφορά τον Λευκοπελαργό (*Ciconia ciconia*):

Να προστεθεί στα μέτρα διασφάλισης της ΙΚΔ

Πυκνότητα αναπαραγόμενου πληθυσμού

- Η μείωση των θανάτων από ηλεκτροπληξία στα εναέρια δίκτυα διανομής ηλεκτρικής ενέργειας.
- Η μείωση των θανάτων από πρόσκρουση σε ανεμογεννήτριες